

Zefanja,
Jahweh heeft bewaard

T. van Turenout

Zefanja, Jahweh heeft bewaard

T. van Turennot

Grijpskerk

Copyright © 2020 Grijpskerk, The Netherlands

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form of by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without the prior written permission of the author.

Eerste uitgave 2011
Tweede uitgave 2012
Derde uitgave 2013
Vierde uitgave 2015
Vijfde uitgave 2016
Zesde uitgave 2020

Turennot, T. van
Zefanja, Jahweh heeft bewaard / T. van Turennot;
Grijpskerk.
Tel. 0594 – 69 60 13
SISO 227.4 UDC 228.07 NUGI 632
Trefw.: Zefanja (bijbelboek); verklaringen.

Verklaring van gebruikte afkortingen en tekens:

- b.v. Bijvoorbeeld
- vgl. Vergelijk.
- (v. ...)
- Bij een verwijzing naar een tekst binnen hetzelfde hoofdstuk wordt een vers aangeduid met de letter v. Als bijvoorbeeld in het 2^e hoofdstuk van Ezechiël wordt verwezen naar vers 8, dan staat er niet (Ezech.2:8), maar (v.8).
- (...)
- In de vertaalde tekst worden tussen deze haakjes verduidelijkingen toegevoegd. Het staat echter niet in de oorspronkelijke tekst; b.v. Ezechiël 9:6^a; Oude (mannen), jonge (mannen), en meisjes, kleine kinderen en vrouwen moeten jullie doden en verdelgen; vgl. Oude, jonge, en meisjes, kleine kinderen en vrouwen moeten jullie doden en verdelgen. Ezechiël 12:6^b; Ik heb jou (als) een wonderteken gegeven voor het huis van Israël; vgl. Ik heb jou een wonderteken gegeven voor het huis van Israël.
 - In de uitleg en vertaling geeft de tekst tussen de 2 haakjes een extra leesmogelijkheid weer; b.v. Ze (her)bouwden de nieuwe tempel in Jeruzalem.
 - In een voetnoot is de tekst tussen de haakjes een sub-voetnoot; b.v. (Zie Turenout T. van, Daniël, God is rechter, Grijskerk, 2019.)
- (= ...)
- Hoe de letterlijke (vertaalde) betekenis van de oorspronkelijke tekst in het Nederlands het beste kan worden opgevat of begrepen; b.v. Ezechiël 23:42; Zij gaven (= deden) armbanden over hun handen.
- (of ...)
- Geeft een extra betekenis in het Nederlands van de oorspronkelijke taal. Woorden uit de oorspronkelijke taal kunnen in het Nederlands meer betekenis hebben; Ezechiël 9:6; Vanaf mijn heiligdom moeten (of zullen) jullie beginnen; vgl. Vanaf mijn heiligdom zullen (of moeten) jullie beginnen. Jesaja 14:7^a; De hele aarde (of het hele land) heeft rust, (en) is stil; vgl. Het hele land (of de hele aarde) heeft rust, is stil.
- (.../...)
- Bij getallen of jaartallen betekent het teken / hetzelfde als het woord *of*. Bijvoorbeeld (732/731) betekent: Het gebeurde in het jaar 732 of 731.
- (.../... – ...)
- Het 2^e jaartal na de / geeft een andere functie aan; b.v. De Perzische koning Kores II (559/538 – 529) was al in 559 voor Christus koning geworden, maar in 538 werd hij ook de koning van de Israëlieten. Na zijn dood in 529 werd hij opgevolgd door zijn zoon.
- [...]
- Het gedeelte dat tussen deze spekhaken staat, is de oorspronkelijke tekst. Dit gedeelte kan echter voor de betekenis van het geheel tijdens het lezen beter worden weggelaten. Door het handhaven van die oorspronkelijke tekst wordt de inhoud ofwel de boodschap in het Nederlands eerder onduidelijker; b.v. Jeremia 28:11^b; De profeet Jeremia ging [zijn] weg. Psalm 3:3; Vele(mense)n zeggen van mij[n] ziel]: “Er is voor hem geen redding door (= bij) God.”
- [(...)]
- In meer of mindere mate is zeker, dat het bijbelgedeelte tussen deze haken niet bij de oorspronkelijke tekst hoort, hoewel het vaak wel als zodanig werd en wordt gepresenteerd; b.v. Openbaring 20:5; [(De overige doden leefden niet tot de 1000 jaren voorbij waren. Dit (is) de 1^e opstanding.)]
- ***
- Exactere tekst met uitleg volgt hieronder.

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding.

2. Rondom het boek Zefanja.

- 2.1. De voorgeschiedenis.
- 2.2. De schrijver van het boek Zefanja en zijn tijd.
- 2.3. De betrouwbaarheid van het boek.
- 2.4. Verklaringsmethode.
- 2.5. De vorm en structuur van het boek.

3. Het bijbelboek Zefanja.

- 3.1. Opschrift. (hoofdstuk 1:1)
- 3.2. Veroordeling van Jeruzalem. (hoofdstuk 1:2-18)
- 3.3. Veroordeling van vijandige mensen en volken. (hoofdstuk 2)
- 3.4. God waarschuwt Jeruzalem. (hoofdstuk 3:1-9)
- 3.5. Herstel van Israël en Jeruzalem. (hoofdstuk 3:10-20)

4. Gods geopenbaarde plan met zijn volk.

- 4.1. Wat er is vervuld.
- 4.2. Wat er nog zal gebeuren.
- 4.3. Tijdbalk.

5. Het doel van het bijbelboek Zefanja.

Literatuur.

Index.

Aanwijzingen voor het lezen.

Het is niet noodzakelijk, dat dit boek vanaf het begin tot en met het einde wordt doorgenomen. De hoofdstukken zijn min of meer zelfstandige eenheden. Ze kunnen afzonderlijk worden gelezen. In eerste instantie zou men met hoofdstuk 3 kunnen beginnen, eventueel gevolgd door hoofdstuk 2.

Als men van een bepaald gedeelte iets meer wil weten, kan men de aangegeven bijbelteksten daarvoor gebruiken. Niet alle genoemde bijbelteksten zijn in dit boek helemaal uitgewerkt. Deze bijbelteksten zijn dus niet alleen een bevestiging van een bepaalde passage, maar bevatten ook nieuwe invalshoeken. Men krijgt daardoor meer zicht op bepaalde gedeelten uit het bijbelboek Zefanja of andere teksten uit de Bijbel.

1. INLEIDING

Veel mensen vinden profetische boeken of bijbelgedeelten erg moeilijk. Vaak worden ze omzeild, omdat men er toch niet mee uit de voeten kan. Je kunt er schijnbaar alle kanten mee op. Er zijn zo veel meningen over. Bovendien is de toekomst voor ons verborgen. De toekomst weet, en kent God alleen.

Toch is dit niet de bedoeling van de profetieën in de Bijbel. De toekomst is wel aan God, maar soms wil Hij aan de gelovigen al iets van de toekomst laten zien. Hij wil hen zo bemoedigen om in moeilijke tijden het geloof te versterken. Zo werd ook in het Oude Testament steeds weer de komst van Jezus Christus voorspeld. Via Zefanja en andere profeten wilde God iets van de toekomst aan de gelovigen van toen bekend maken. Dat kan voor ons nog van grote betekenis zijn.

De schrijver van dit boek moet bekend maken, wat er in de toekomst gaat gebeuren. Dat begint al tijdens de regering van koning Josia (640 – 609) van het Tweestammenrijk Juda (Zef.1:1). Daarna zou er nog veel gebeuren. Dat schreef Zefanja op. Het bijbelboek begint tijdens de neergang van het Assyrische rijk, en de opkomst van het Nieuw-Babylonische rijk. Het eindigt met de bekering en verlossing van het volk Israël (Zef.3:10-20), en het laatste oordeel van God (Zef.2:11, 3:8). Een groot deel van deze periode is al achter de rug. Wij leven vandaag ongeveer 2650 jaren later dan de profeet Zefanja. Het is belangrijk om Gods hand te kunnen zien in al de dingen die gebeurd zijn. Zo kunnen we vanuit dat perspectief zien, wat er gebeurt, en wat er nog zal gebeuren.

Veel profetieën zijn al in vervulling gegaan. Het Tweestammenrijk Juda met de hoofdstad Jeruzalem is door vijandelijke legers veroverd (2Kon.25:1-21, Zef.1:10-17). Toen de Joden na de bevrijding uit de ballingschap God nog niet gehoorzaamden, werden ze onder de volken verstrooid. Ook zijn de Filistijnen, Ammonieten, Moabieten en de Assyriërs verdwenen, en van de stad Ninevé is niets meer over (Zef.2).

God heeft het geopenbaard, opdat de gelovigen van toen en van nu daar wat aan hebben. We kunnen in moeilijke tijden bemoedigd zijn. Kijk maar, het gaat zoals de Here het ons heeft voorspeld. We moeten ons ook kunnen voorbereiden op de dingen die gaan komen. Daarom kunnen en mogen profetieën voor de gelovigen niet verborgen blijven. Als we God liefhebben, dan willen we Hem zoveel mogelijk kennen. Dan willen we ook zijn plannen kennen, die Hij aan ons bekend wil maken. Dat is ook belangrijk voor ons gebed.

Men zal ontdekken hoe teksten van verschillende hoofdstukken met elkaar verbonden zijn. Het bijbelboek Zefanja is één geheel onderscheiden in verschillende onderdelen. Het bijbelboek moet vanuit die context worden onderzocht.

Het is een moeilijke materie. Het is echter de moeite waard. Veel zaken die de moeite waard zijn, worden meestal met moeite verkregen. Zo is het ook hier. Tijdens de bestudering zal men ontdekken, hoe mooi ook dit bijbelboek is.

2. RONDOM HET BOEK ZEFANJA.

1. De voorgeschiedenis.

We staan al niet meer aan het begin van de heilshistorie, als de profeet Zefanja zijn openbaringen krijgt. Niet alles kunnen we doornemen. We beperken ons tot dat wat nodig is om dit bijbelboek te kunnen begrijpen.

Eerst schiep God in volmaakte toestand de hemel en de aarde. Na de zondeval in het paradijs werd alles onvolmaakt. Verlossing werd nodig. Ruim 2000 jaren later volgde om de slechtheid van verreweg de meeste mensen de zondvloed. Alleen het gezin van Noach bleef gespaard. De komst van de Messias Jezus die de wereld van de zonde zou gaan verlossen, bleef mogelijk. Daarmee was een poging van de satan en verleider om dat te verhinderen mislukt.

Na ruim 400 jaren startte men met de bouw van een toren in Babel. Door een toren te willen bouwen, die reikte tot de troon van God in de hemel, rivaliseerden de meeste mensen met de Here. Ze wilden bij elkaar blijven, en zo machtiger worden, dan de Here God zelf. In die periode kregen de gelovigen het moeilijk. Binnen deze revolutionaire omgeving hitste de satan de mensen tegen de dienaren van de hemelse Vader op, met het doel de Kerk uit te roeien. Op die manier probeerde de satan ook deze keer de komst van de Verlosser Jezus te verhinderen. Door de spraak van de mensen te verwarren, voorkwam God het duivelse plan. Er ontstonden namelijk verschillende talen. De mensen verstonden elkaar meestal niet meer. Daarom gingen ze uit elkaar. Groepen die elkaar wel verstonden, trokken samen de wijde wereld in.

In die groepen begon men geleidelijk naast de Here ook afgoden te dienen. Daarom riep God uit (het nageslacht van) één zo'n groepsverband Abram op om zich af te scheiden van zijn familie, en voortaan Hem alleen te dienen. Gehoorzaam trok Abram naar het land Kanaän.

Zijn kleinzoon Jakob, die later ook Israël genoemd werd (Gen.32:28), vertrok vanwege hongersnood uit Kanaän, en hij ging naar het korenrijke Egypte. Daar mocht hij met zijn gezin van 12 zonen in het gebied Gosen wonen. Zijn nakomelingen groeiden heel snel in aantal.

Deze groei ging zo snel, dat de farao van Egypte bang werd. Hij liet de Israëlieten onderdrukken. Omdat God had beloofd, dat de Verlosser uit dit volk geboren zou worden, dreigde zo opnieuw de komst van de Messias Jezus niet door te gaan. Het volk werd echter door de Here gered. Onder leiding van Mozes en zijn opvolger Jozua werden de Israëlieten weer naar het beloofde land Kanaän gebracht.

Daarna volgde een tijd waarin het volk iedere keer de Here vergat, en zelfs afgoden gingen dienen. Zo kwam steeds de komst van Jezus in gevaar. Toch wist God dit gevaar af te wenden. Iedere keer stuurde Hij richters, die (grote delen van) het volk Israël weer terugriepen tot een leven zoals de liefdevolle hemelse Vader dat graag ziet.

De Richterentijd eindigde met de aanstelling van Saul als koning. Toen begon de Koningen-tijd. Drie koningen regeerden over het hele volk: Saul (1033 – 1012), David (1012 – 972) en Salomo (972 – 932). In de regeringstijd van koning Salomo werd de tempel als woonplaats voor God in Jeruzalem gebouwd.

Na de dood van koning Salomo raakte het rijk Israël verdeeld. Vanaf 932 voor Christus bestond er een noordelijk deel (van 10 stammen), en een zuidelijk deel (van 2 stammen) van wat vroeger één geheel was. Het noordelijke deel was zo slecht, dat God het al na ruim 200 jaren

in ballingschap liet voeren. De bevolking werd vanaf 725 tot en met 722 naar Assyrië verdreven (2Kon.17:1-6), en maar weinig mensen van het noordelijke deel zijn teruggekeerd.

In het Tweestammenrijk wisselden de vrome koningen en slechte koningen elkaar af. Geleidelijk echter werd het volk steeds ongehoorzamer en egoïstischer. De slechte koningen werden steeds kwaadaardiger, en de rijken onderdrukten de bevolking. Uitbuiting en oneerlijke rechtspraak namen schrikbarende vormen aan. Priesters en rechters werden door de rijke Joden omgekocht. Door de valse profeten werd dit alles goedgepraat.

Na de korte regering van de slechte koning Amon (642 – 640) volgde zijn 8-jarige zoon Josia (640 – 609) hem op. Nog eenmaal kwam daarmee een vrome koning op de troon. Terwijl de Joden op grote schaal de afgoden dienden, probeerde koning Josia dit kwaad uit te roeien. De 1^e reformatiegolf begon in zijn 12^e regeringsjaar (629), en kenmerkte zich vooral door het vernietigen van afgodsbeelden, gewijde palen, offerhoogten en wierookaltaren. Dat gebeurde niet alleen in het Tweestammenrijk, maar ook in het gebied daarbuiten. In het gedeelte van het weggevoerde Tienstammenrijk waren nog enkele Israëlieten overgebleven die de afgoden dienden. Daar werd door koning Josia eveneens een einde aan gemaakt. De tempels en altaren werden vernietigd, en de priesters gedood (2Kon.23:1-20, 2Kron.34:3-7). Tijdens de 2^e reformatiegolf, die in zijn 18^e regeringsjaar begon (623), werden ook de tempel en de eredienst voor de Here hersteld (2Kon.22:3-7, 2Kron.34:8-13).

2. De schrijver van het boek Zefanja en zijn tijd.

Het boek Zefanja is door de profeet zelf geschreven. Er is geen enkele aanwijzing van een andere auteur of overlevering.

De naam Zefanja komt wel vaker in de Bijbel voor. We kennen bijvoorbeeld de priester Zefanja, die vlak voor de ballingschap door koning Nebukadnezar II (604 – 562) (= Nebo, bescherm mijn grens)¹ werd doodgeslagen (2Kon.25:18-21, Jer.21:1, 29:25,29, 37:3, 52:24). Er was ook een Leviet die zo heette (1Kron.6:36), en na de ballingschap zien we deze naam weer opduiken (Zach.6:10,14).

Om al die verschillende Zefanja's uit elkaar te houden moest erbij worden gezegd, over welke Zefanja het gaat. Daarom wordt er in het begin van dit bijbelboek vermeld, dat Zefanja een zoon was van Kus, een kleinzoon van Gedalja, een achterkleinzoon van Amarja en een achterachterkleinzoon was van Hizkia (Zef.1:1).

Opmerkelijk is, dat zijn voorouders tot in de 4^e generatie worden opgesomd. Dit was heel ongebruikelijk. De lijst met namen eindigt met een bekende naam: Hizkia. Er zijn maar 2 personen in de Bijbel die deze naam hadden: een vrij onbekende Efraïmiet Jechizkia (2Kron.28:12), en de bekende vrome koning Hizkia (2Kon.18-20, 2Kron.29-32, Spr.25:1, Jes.36-39, Jes.1:1, Jer.26:18,19, Hos.1:1, Mi.1:1, enz.). Daar komt nog bij, dat Zefanja niet in het gebied van de stam Efraïm woonde, maar in het Tweestammenrijk Juda. Het is dus erg waarschijnlijk, dat het hier over koning Hizkia (727 – 697) gaat. Dit zou betekenen, dat deze koning de bet-overgrootvader van de profeet Zefanja zou zijn.

Van de profeet Zefanja (= Jahweh heeft bewaard/opgeborgen) is buiten het bijbelboek zelf niets bekend.² Hij profeteerde in het Tweestammenrijk Juda tijdens de regering van de op-

¹ Nebo was de naam van de 2^e god van de Babyloniërs (Jes.46:1). Het was de god van de wijsheid.

² *Jahweh* betekent *Ik zal zijn, die Ik ben, of Ik ben, die Ik ben*. Zo heet de trouwe Verbondsgod. Met deze naam maakte de Here zich aan Mozes bekend (Ex.3:14). Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als dat gebeurt, dan wil dit zeggen: "Geloof het nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd."

rechte koning Josia (640 – 609) (Zef.1:1). Toen de jonge koning zijn ongehoorzame vader opvolgde, dienden de Joden op grote schaal de afgoden. In 2 bekende reformatiegolven probeerde koning Josia dit kwaad uit te roeien. De 1^e reformatiegolf begon in zijn 12^e regeringsjaar (629), en kenmerkte zich vooral door het vernietigen van afgodsbeelden, gewijde palen, offerhoogten en wierookaltaren (2Kon.23:1-20, 2Kron.34:3-7). Tijdens de 2^e reformatiegolf, die in zijn 18^e regeringsjaar begon (623), werden ook de tempel en de eredienst voor de Here hersteld (2Kon.22:3-7, 2Kron.34:8-13).

Als we naar de inhoud van Zefanja's profetieën kijken, dan is het duidelijk, dat hij optrad voor de 2^e reformatiegolf. Hij sprak over het overblijfsel van Baäl (= Heer, echtgenoot), mensen die zweren bij de afgod Moloch (= Koning) (Zef.1:4,5), over valse rechtspraak, rovende vorsten (Zef.1:9), zwetsende profeten en priesters die het heilige ontwijden (Zef.3:1-4), terwijl bij de 2^e reformatie koning Josia het hele land had schoongeveegd (2Kron.34:33). Bij al dit onrecht en deze grove slechtheden lijkt het er sterk op, dat Zefanja ook voor de 1^e reformatiegolf profeteerde. Deze indruk wordt uit een andere bron bevestigd.

Toen koning Josia regeerde zijn de Scythen rond 630 voor Christus uit het noorden langs de kust naar Egypte getrokken. Ze kwamen niet verder dan het Filistijnse gebied, dat grensde aan de Middellandse Zee. De krachtdadige farao Psammetichus I (664 – 609) heeft waarschijnlijk 28 jaren na hun komst ervoor gezorgd, dat ze wegtrokken. De geschiedschrijver Herodotus vermeldt, dat ze strooptochten ondernamen. Ook een tempel in Askelon zouden ze hebben geplunderd.³ Zefanja zei, dat de Filistijnen door God zouden worden berecht, en dat Askelon een woestenij zou worden (Zef.2:4-7). Deze profetie moet dus voor de inval van de Scythen hebben plaatsgevonden.

Het is dus erg waarschijnlijk, dat Zefanja profeteerde voor de 1^e reformatiegolf. Hij begon dus in elk geval na 640 voor Christus met zijn werk, en eindigde ongeveer in 630. Daarna zette de profeet Jeremia zijn werk voort. Hij begon daarmee in het 13^e jaar van de regering van koning Josia (628 of 627 voor Christus) (Jer.1:1).

3. De betrouwbaarheid van het boek.

De betrouwbaarheid van het hele bijbelboek Zefanja is nauwelijks omstreden. Van het bijbelboek Zefanja bestaan meerdere versies: De versie van de Septuagint (LXX) in het Grieks en die van de Masoretische overlevering in het Hebreeuws. De Hebreeuwse versie is overgeleverd door de Joden, en vormt inhoudelijk de bron van de vertaling, zoals die door ons wordt gebruikt.

Die Griekse versie van het Oude Testament is gemaakt, omdat heel veel Joden in Egypte het Hebreeuws niet meer konden verstaan. Hoogstwaarschijnlijk is die vertaling tot stand gekomen tijdens de regering van de Egyptische koning Ptolemeüs II Filadelfus (285 – 246).⁴

Naast de bovengenoemde versies van het bijbelboek Zefanja kennen we ook nog de gedeeltelijke overlevering via de Dode Zeerollen. Dode Zeerollen bevestigen over het algemeen het boek Zefanja, zoals het door de Masoretische (= Hebreeuwse) tekst is overgeleverd. Verder zijn er slechts kleine verschillen met de tekst die wij kennen, maar die zijn te verwaarlozen.

³ Herodotus, Historiën, deel 1, 103-106.

⁴ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 12, hoofdstuk 2.

De vertaling van de Septuagint is gebaseerd op oudere Hebreeuwse bronnen dan die wij bezitten, maar de kwaliteit van de vertaling is erg wisselend. Ook bevat de Septuagint de apocriefe boeken, die de Protestantse kerken niet erkennen. Voor de verwijzingen in het Nieuwe Testament naar het Oude Testament is grotendeels gebruik gemaakt van de Septuagint, omdat die bij veel Joden het meest bekend was. Daarom is het opvallend, dat de Here Jezus uitging van de Joodse volgorde van de Hebreeuwse bijbelboeken (Luk.11:49-51).

Uit de gegevens van de Dode Zeerollen blijkt ook, dat het boek Zefanja al in de eerste eeuwen voor Christus verspreid en bekend was. Het wordt in de niet-canoneke geschriften van de Dode Zeerollen aangehaald of geciteerd.⁵

Het vroege bestaan van het bijbelboek Zefanja wordt ook bevestigd door Jezus Sirach. In zijn lofzang op de vaderen noemt hij bijna alle grote figuren van Israël (Sir.44-49). Ook de 12 profeten worden daarbij genoemd (Sir.49:10). Zefanja is één van die 12.

Jezus gaf duidelijk aan, dat Hij de Joodse versie van het hele Oude Testament als betrouwbaar erkent (Luk.11:49-51). Hij noemde de schriftgeleerden de moordenaars van de profeten: al vanaf Abel tot en met Zacharia. De laatste vermoorde profeet uit het laatste bijbelboek bij de Joden is Zacharia (2Kron.24:20-22).⁶ Jezus gaat uit van de volgorde zoals die bij Joden gebruikt wordt. Daarmee erkent Jezus dus het bijbelboek Zefanja.

Kortom, het bijbelboek Zefanja is ons betrouwbaar overgeleverd.

4. Verklaringsmethode.

Het bijbelboek Zefanja wordt soms op een allegorische of symbolische wijze uitgelegd. Dit gebeurt, omdat het een profetisch boek is. Het gaat over de toekomst. Profetie zou abstract en vaag zijn. Het zijn geen concrete zaken of gebeurtenissen. Geschiedschrijving en profetie zou je van elkaar moeten scheiden.

Deze scheiding is echter on-bijbels. Ten eerste vertellen profeten niet alleen iets over de toekomst. Ze geven vooral rechtstreeks de boodschap door, die ze van God krijgen (2Pet.1:21). Ze krijgen deze boodschappen om de kinderen van de Here heel concreet op te bouwen, te vermanen en te bemoedigen.

Mensen kunnen op verschillende manieren een profetie van God krijgen:

- door een (innerlijke) stem (Gen.15:1,4,5,7,9,13, 22:11-18, Ex.3, 1Sam.3),
- door dromen tijdens de slaap (Gen.15:12-21, 20:3,6,7, 26:24, 37:5-7,9, 31:3,11-13, 40, 41:1-36, Num.12:6, 1Kon.3:5-15, Dan.7),
- door visioenen tijdens het volle bewustzijn (Jes.6, Ezech.1:1-3:15, Dan.8),
- door een rechtstreekse verschijning (Gen.17:1-22, 18, Ex.33:11, Deut.34:10, Richt.2:1-5, 6:11-22, 13:3-23, Dan.9:20,21).

Ten tweede is profetie niet vaag. We zullen verderop ook zien, hoe concreet bijvoorbeeld voorspellingen van de profeet Zefanja in vervulling zijn gegaan. Ook komen er in de Bijbel heel wat profeten voor, die geschiedschrijvers waren. Mozes was een profeet (Deut.34:10-12), en toch heeft hij in opdracht van God concrete geschiedenis van zijn volk op schrift gesteld (Ex.17:14, 24:4, enz.). Van de profeet Samuel, Natan, de Sioniet Ahia, koning Salomo (972 – 932), de ziener Jedo, de profeet Jesaja en vele anderen kan hetzelfde gezegd worden (1Kron.29:29, 2Kron.9:29, 12:15, 13:22, 26:22, 32:32, 33:19, Hand.3:24). Hieruit blijkt wel, dat er duidelijk verband bestaat tussen profetie en geschiedschrijving. Bij deze profeten werd de ordening van hun geschiedschrijving bepaald door de thema's van de profetie. Het was profetische geschiedschrijving.⁷ Zo zet bijvoorbeeld de Openbaring als een profetisch boek de toekomstige tijd in het juiste kader.

⁵ Vergelijk 1QS 5:11 met Zef.1:6. Zefanja is geciteerd in de Levens van de Patriarchen, 4Q464 3 i 9 (Zef.3:9). Zie hiervoor Abegg M. Jr., *The Dead Sea scrolls Bible*, San Francisco, 1999, pag. 463.

⁶ De Joden delen het Oude Testament anders in dan Christenen. De bijbelboeken hebben een andere volgorde. Eerst komt het gedeelte van de wet, daarna de profeten, en als laatste de geschriften. Het bijbelboek 2Kronieken is bij hen het laatste bijbelboek. De laatste profeet die daarin vermoord wordt, is Zacharia.

⁷ Dronkert K., *Gids voor het Oude Testament*, Kampen, 1964, pag. 167 v.v.

Evenals bij het spreken van alle dag, zouden we in eerste instantie alles concreet en letterlijk opvatten. Als men bijvoorbeeld tegen zijn buurman zegt, dat zijn autolichten nog aan staan, dan gaat die buurman niet direct denken, dat het symbolisch bedoeld is. Als iemand zegt, dat opa 100 jaar oud is, dan zoeken we daar niets symbolisch achter.

Dit gebeurt wel met spreekwoorden, gezegden en allerlei vormen van beeldspraak. Men kan bijvoorbeeld *het paard achter de wagen spannen*, en *eieren voor z'n geld kiezen*. In het eerste geval is het voor iedereen duidelijk, dat de zaak onhandig wordt aangepakt. Niemand gelooft, dat er een paard achter de wagen wordt gespannen. Als iemand eieren voor zijn geld kiest, dan denkt men niet aan eieren kopen.

Men neemt dus in eerste instantie de dingen letterlijk, en denkt pas in symbolen, als daar een aanleiding voor is. Eén voorbeeld hebben we al genoemd: Als een taal een bepaalde manier van zeggen altijd symbolisch uitlegt, zoals onder andere bij spreekwoorden het geval is.

Verder kan men iets symbolisch nemen, als het blijkt uit het verband waarin het staat, of als de schrijver zelf zegt, dat men het symbolisch moet nemen. Het kan moeilijk zijn, als een boek daarbij verwacht, dat men over een bepaalde voorkennis beschikt. Een boek waarin veel wiskundige gegevens verwerkt zijn, zal niet voor iedereen direct duidelijk zijn.

Het boek Zefanja vormt op deze boeken geen uitzondering. Er wordt kennis van oudere bijbelboeken van het Oude Testament verondersteld. Deze kennis is nodig om te weten, hoe men bepaalde dingen moet uitleggen. Bij het boek Zefanja moeten we dus rekening houden met alle punten die we net onder de loep genomen hebben.

Het is alleen heel lang geleden, dat het boek geschreven is. Er worden dus symbolen gebruikt die toen voor iedereen duidelijk waren, maar die voor ons geen betekenis meer hebben. Als we die tijd niet kennen, zijn veel van dat soort zaken op het eerste gezicht niet duidelijk. Wanneer wij in een boek *eieren voor je geld kiezen* gebruiken, kan het best zijn, dat iemand daar 300 jaren later niets meer van begrijpt. Een Rus zal dit spreekwoord waarschijnlijk ook niet begrijpen. Daarom zullen wij dus studie moeten maken van de tijd waarin dit boek geschreven is.

Elke tijd kent dus zijn eigen symbolen, en elke cultuur heeft haar eigen tekens. Daarnaast zijn er symbolen die minder aan tijd en plaats gebonden zijn.⁸ We zullen dus rekening moeten houden met bepaalde kenmerken van de taal en cultuur waarin het boek Zefanja is ontstaan. De schrijver van dit bijbelboek is afkomstig van de Joodse traditie. Een cultuur die samenhangt met het oude Hebreeuws.

⁸ Zo wordt bijvoorbeeld in het bijbelboek Haggai gezegd, dat God de hemel en aarde zou laten beven (Hag.2:7,23^a). Zoals personen van iets moois of iets verschrikkelijks sterk onder de indruk kunnen raken, en daardoor kunnen beven, zo zouden ook de hemel en de aarde beven. Beven, omdat veel koninkrijken door onderlinge strijd ten onder zouden gaan. De hemel en aarde doen beven is in dit geval als een personificatie gebruikt. Een personificatie is een vorm van beeldspraak waarbij dieren, planten of levenloze dingen menselijke eigenschappen krijgen toegeschreven, of op een menselijke manier reageren. Dit komen we ook in andere gedeelten van de Bijbel tegen (vgl. Richt.5:4,5, 2Sam.22:8, Ps.68:8,9, 76:9, Jes.13:13, Ezech.38:20, Joël 2:10, 3:16). Zulke uitdrukkingen komen eveneens in het Nederlands voor. Dit betekent niet, dat er een echte hemelbeving of aardbeving zou komen, maar dat de (hele) schepping als het ware mee zou leven met de emoties en ervaringen van de mensen. De aarde was verontrust door het geweld van de talrijke legers. Het vuur waarmee soldaten en veroveraars vaak steden, akkers en boomgaarden in brand staken, liet de lucht in het hemelgewelf van de hitte trillen (van angst). Zo zagen en ervoeren de mensen dit. Doordat de profetieën van Haggai zijn vervuld, kunnen we dit ook nog controleren. Van een echte concrete hemelbeving lezen we in de Bijbel niets. Ook heeft in die tijd niet de hele aarde gebeefd. Dit leert ons, hoe we een dergelijke uitdrukking bij nog onvervulde profetieën moeten uitleggen.

Het blijft echter concreet, en is nooit abstract of allegorisch. Bij gelijkenissen staat het zelfs altijd uitdrukkelijk aangegeven, dat het om een gelijkenis gaat!

De Joodse cultuur verschilt nogal van de Griekse en onze huidige cultuur. De Griekse cultuur is rijk aan mythen en sagen, waar slechts een kleine kern van waarheid in zit. Abstracte filosofie en wetenschap verschaften een moraal, niet de godsdienst. Het concrete stond op een lager plan. Het Hebreeuws beschrijft veel realistischer.⁹ Tussen concrete wetenschap, geschiedschrijving en godsdienst bestond geen strikte scheiding.

Om dat na te gaan, kan men in het Oude Testament volop terecht. Het is aanschouwelijk en concreet. Het behandelt op zeer menselijke wijze de geschiedenis van het dagelijks leven. Onderricht in wijsheid, was concreet. Geen vage formules. We vinden hierin dus veel overeenkomst met het Nederlands.

Toch zijn er ook verschillen tussen onze gedachtewereld en die van de Joden uit de Oudheid. Bij de Joden ging men uit van de concrete waarneming en eigen beleving daarvan. Wij gaan er veel meer van uit hoe het in werkelijkheid is. Als er bijvoorbeeld rookwolken opstijgen, waardoor men de zon niet meer kan zien, dan zei iemand uit de Joodse cultuur, dat de zon verduisterd werd. Wij zouden zeggen, dat we de zon niet meer kunnen zien. Volgens die Joodse cultuur zou de zon helemaal geen licht meer geven, terwijl dat absoluut niet het geval hoeft te zijn. Het is slechts een accentverschil, waarbij geen duidelijke scheidslijn te trekken is. We moeten er wel aan denken, want het kan aanleiding geven tot grote misverstanden.

Zo zijn er nog meer kleine verschillen. In onze tijd vindt men het belangrijk te weten waar, en wanneer iets gebeurt. In de oude Joodse cultuur vond men de betekenis van het gebeuren het belangrijkste. Wij beginnen meestal te vertellen bij het begin, en houden ons dan aan de tijdsvolgorde. De gebeurtenissen krijgen zo een tijdruimtelijke ordening. In de oude Joodse cultuur, behandelde men eerst het belangrijkste. De volgorde bestond uit thema's. Een strakke tijdsvolgorde was vaak afwezig. Zo wordt bijvoorbeeld het sterven van Terach in Gen.11:32 al vermeld, terwijl dit na het gebeuren in Gen.12 moet hebben plaatsgevonden. De profeet Daniël beschreef verscheidene malen dezelfde tijdsperiode vanuit andere gezichtspunten. Zo kreeg men een genuanceerder beeld.¹⁰

Toch gaf men de tijd wel realistisch weer. De tijd was voor hen geen symbool. Het was alleen wat minder belangrijk, dan bij ons. Hoewel het bijbelboek Richteren thematisch geschreven is, kan men met veel gereken de tijdsvolgorde wel (ongeveer) te weten komen. Ook de 3½ jaar vervolging die de profeet Daniël voorspelde, is letterlijk onder de Syrische koning Antiochus IV (175 – 164) uitgekomen. Vanaf het einde van 168 tot in het jaar 164 voor Christus heeft die onderdrukking geduurd.¹¹ Hoewel men andere zaken belangrijker vond, veronachtzaamde men de tijdsweergave niet. Het is ook hier slechts een accentverschil.

De invloed van de cultuur uit het oude Midden-Oosten is het grootst. Invloeden van de Assyrische lijsten met realistische tijdrekeningen en van de eveneens concrete jaartabellen uit Egypte zijn onder andere in het bijbelboek Genesis terug te vinden. Het abstracte denken van de Griekse cultuur bestond in het oude Midden-Oosten niet. In Egypte rekende men alleen met 3 koeien, maar niet met 3 als abstract getal. De vaardigheden die men leerde, waren direct met een praktisch beroep uit de maatschappij van die tijd verbonden. Een op zichzelf staande tak van wetenschap die boven de praktijk verheven zou zijn, kende men niet. De Griekse wijsgeer Plato scheidde de wetenschap als iets verhevens af van de gewone praktijk (= het handelen), die voor het mindere volk bestemd zou zijn. Dit denkpatroon is on-bijbels.

⁹ Dronkert K., Gids voor het Oude Testament, Kampen, 1964, pag. 181 v.v.

¹⁰ De hoofdstukken in het bijbelboek Daniël staan ook niet in chronologische volgorde. Zo vond bijvoorbeeld de openbaring van de ram en de bok in het 8^e hoofdstuk eerder plaats, dan het verschijnen van de vreemde schrifttekens op de muur uit het 5^e hoofdstuk.

¹¹ Zie Turennot T. van, Daniël, God is rechter, Grijskerk, 2019.

Kort samengevat gaan we dus de volgende lijn aanhouden. We nemen in eerste instantie alles letterlijk.

Slechts in bepaalde gevallen wijken we daarvan af:

1. Als het erbij staat, dat we iets geestelijk op moeten vatten.
2. Als taalmiddelen in een andere richting wijzen. Dit kan bij bepaalde uitdrukkingen, of verbindingswwoorden.
3. Als de aangehaalde motieven uit de rest van de Bijbel daar aanleiding toe geven.¹² Kennis van de Bijbel is daarvoor nodig.
4. Als het verband waarin het staat, aanleiding geeft om het symbolisch op te vatten.

We proberen dus in eerste instantie het boek te lezen, zoals het op de eerste lezers overkwam. Vanuit het referentiekader van de eerste lezer kunnen we dan de lijnen doortrekken naar vandaag.

5. De vorm en structuur van het boek.

De bijbelboeken Hosea tot en met Maleachi worden de kleine profeten genoemd. Deze bijbelboeken omspannen de periode vanaf de 8^e tot en met de 5^e eeuw voor Christus. Ze worden klein genoemd, omdat ieder bijbelboek van de 12 kleine profeten een relatief geringe omvang heeft, als men dat vergelijkt met grote profeten zoals Jesaja en Jeremia. Vanwege de geringe omvang schreven de Joden deze bijbelboeken op één rol. Ze noemden ze *de 12*, of *de 12 profeten*, en telden ze als één boek.¹³

De volgorde van de 12 bijbelboeken in onze Bijbel is overgenomen uit het Hebreeuwse Oude Testament.¹⁴ Deze volgorde is niet bepaald door historische overwegingen. Alleen de laatste 3 profeten na de ballingschap staan in tijdsvolgorde. In de Joodse cultuur van die tijd gebruikte men ook meer de thematische volgorde. Toch is er geen duidelijke thematische ordening aanwezig.

Bij de volgorde van deze 12 bijbelboeken spelen andere overwegingen een rol. Het lijkt erop, dat in eerste instantie de eerste 10 profetische boeken afwisselend zijn geordend, en dat daaraan later de laatste 2 bijbelboeken zijn toegevoegd.

Hoogstwaarschijnlijk heeft men bij de eerste 5 bijbelboeken de Judese en Israëlitische profeten met elkaar willen afwisselen.¹⁵ De laatste 5 profeten (van de eerste 10) werkten allemaal in Juda. Bij eerste 10 boeken is bij de oneven nummers Assyrië de wereldmacht. Bij de even nummers begint het met de nieuwste wereldmacht Perzië, en loopt het terug tot het oudste

¹² Een motief is de kleinste eenheid in tijd en ruimte binnen een verhaal. Een goed voorbeeld van een motief is de profetie van Immanuël (Jes.7:10-16). De profeet Jesaja zei tegen de slechte koning Achaz (732 – 727), dat een jonge vrouw uit zijn omgeving op dat moment een zoon kreeg. Zij zou die zoon de naam Immanuël (= God is met ons) geven. Uit het vervolg (Jes.8:5-8) blijkt, dat het Achaz' eigen zoon Hizkia (727 – 697) was. Via deze vrome koningszoon zou God weer met zijn volk zijn. Voordat Hizkia goed en kwaad van elkaar kon onderscheiden, zou Achaz al bevrijd zijn van zijn belagers: koning Resin (754 – 732) van Aram en Pekach (734 – 732) van Israël. De bevolking van hun landen zou zijn weggevoerd. Dat kan niet rechtstreeks op de Here Jezus slaan, want voordat Jezus Christus geboren werd, waren Resin en Pekach al lang uit Achaz' rijk vertrokken, en was koning Achaz al eeuwen geleden gestorven.

In Matteüs 1:23 lezen we, dat deze geschiedenis nog eens zou gebeuren. Zoals God in de tijd van de duistere periode van de zeer slechte koning Achaz zich over zijn volk had ontfermd, zo zou Hij opnieuw zijn licht laten stralen in een donkere tijd. Een nog veel betere verlosser dan koning Hizkia zou worden geboren; een nieuwe Immanuël: Koning Jezus Christus, God is met ons.

¹³ Zie bijvoorbeeld Sirach 49:10. Ook bij de Dode Zeerollen stonden de 12 kleine profeten op één rol. Abegg M. Jr., *The Dead Sea scrolls Bible*, San Francisco, 1999, pag. 417.

¹⁴ Deze volgorde is al heel oud. In de Dode Zeerollen werd ook deze volgorde aangehouden.

¹⁵ Amos was van Judese afkomst, maar hij werkte in het Tienstammenrijk Israël.

wereldrijk Assyrië, waarna het weer oploopt tot het Perzische rijk. Na de ordening van deze 10 bijbelboeken zijn de laatste 2 eraan toegevoegd.

Nr.	Profeet	Werkterrein	Wereldmacht	Thema
1	Hosea	Israël	Assyrië	De hoer Israël
2	Joël	Juda	Perzië	De sprinkhanenplaag
3	Amos	Israël	Assyrië	Tegen onrecht en liefdeloosheid
4	Obadja	Juda	Babel	Vonnis over Edom
5	Jona	Israël	Assyrië	Gods liefde voor heidenen met berouw
6	Micha	Juda	Assyrië	Tegen de zonde
7	Nahum	Juda	Assyrië	Vonnis over Ninevé
8	Habakuk	Juda	Babel	Vonnis over de Chaldeeën
9	Zefanja	Juda	Assyrië	De dag van berechting en beloning
10	Haggäi	Juda	Perzië	Opwekking tot herbouw van de tempel
11	Zacharia	Juda	Perzië	Reiniging van de zonde
12	Maleachi	Juda	Perzië	De dag van berechting en beloning

Hoe is de vorm of de indeling van het bijbelboek Zefanja? Is het thematisch? Behandelt het bepaalde onderwerpen, of is het chronologisch, zodat alle hoofdstukken als in een tijdbalk na elkaar in vervulling gaan.

Door een samenspel van vorm en inhoud ontstaat de structuur van een boek. Dit is ook met Zefanja het geval. In dit bijbelboek speelt de tijd nauwelijks een rol. Het is vooral thematisch geordend. Het bijbelboek bestaat uit drie delen.

Dit betekent niet, dat het bijbelboek uit drie profetieën bestaat. Hoogstwaarschijnlijk heeft de profeet Zefanja in de tijd dat koning Josia (640 – 609) regeerde, zijn profetieën in drie delen geordend.

Het 1^e hoofdstuk bestaat vooral uit waarschuwingen voor het Tweestammenrijk Juda en de hoofdstad Jeruzalem. In het tweede deel wordt er eerst over Gods oordeel en berechting van de heidenvolken gesproken. De zuivering van deze volken dient ook als waarschuwing voor de Joden. Het laatste deel eindigt met de verlossing van het overblijfsel van Israël en de bevrijding van de stad Jeruzalem.

Zo komen we bij de volgende indeling:

1. Hoofdstuk 1; Waarschuwingen voor het Tweestammenrijk en Jeruzalem.
2. Hoofdstuk 2:1-3:9; Zuivering van de volken als waarschuwing voor de Joden.
3. Hoofdstuk 3:10-20; Verlossing van het overblijfsel van heel Israël.

3. HET BIJBELBOEK ZEFANJA.

1. Opschrift.

Hoofdstuk 1:1

1 Het woord van Jahweh, dat werd gericht tot Zefanja, een zoon van Kus, een zoon van Gedalja, een zoon van Amarja, een zoon van Hizkia, in de dagen van Josia een zoon van Amon, de koning van Juda.

De naam Zefanja komt wel vaker in de Bijbel voor. We kennen bijvoorbeeld de priester Zefanja, die vlak voor de ballingschap door koning Nebukadnezar II (604 – 562) werd doodgeslagen (2Kon.25:18-21, Jer.21:1, 29:25,29, 37:3, 52:24). Er was ook een Leviet die zo heette (1Kron.6:36), en na de ballingschap zien we deze naam weer opduiken (Zach.6:10,14).

Om al die verschillende Zefanja's uit elkaar te houden moest erbij worden gezegd, over welke Zefanja het gaat. Daarom wordt er in het begin van dit bijbelboek vermeld, dat Zefanja een zoon was van Kus, een kleinzoon van Gedalja, een achterkleinzoon van Amarja en een achterachterkleinzoon was van Hizkia.

1 Het woord van Jahweh,¹⁶ dat werd gericht tot Zefanja (= Jahweh heeft bewaard/opgeborgen), een zoon van Kus, een zoon van Gedalja (= Jahweh is groot), een zoon van Amarja (= Jahweh heeft gezegd), een zoon van Hizkia (= Jahweh heeft sterk gemaakt/versterkt), in de dagen van Josia een zoon van Amon (= Trouwe/Vaardige), de koning van Juda.

Met *Jahweh* wordt God de Vader bedoeld (Zach.14:7, vgl. Mat.24:36, Mark.13:32, Ps.110:1). Geen mens kan Hem (volledig) zien, want dan zou hij of zij sterven (Ex.33:18-23). De heerlijkheid van Jahweh is daarvoor veel te groot.¹⁷

Opmerkelijk is, dat de voorouders van Zefanja tot in de 4^e generatie worden opgesomd. Dit was heel ongebruikelijk. De lijst met namen eindigt met een bekende naam: Hizkia. Er zijn maar 2 personen in de Bijbel die deze naam hadden: een vrij onbekende Efraïmiet Jechizkia (2Kron.28:12), en de bekende vrome koning Hizkia (2Kon.18-20, 2Kron.29-32, Spr.25:1, Jes.36-39, Jes.1:1, Jer.26:18,19, Hos.1:1, Mi.1:1, enz.). Daar komt nog bij, dat Zefanja niet in het gebied van de stam Efraïm woonde, maar in het Tweestammenrijk Juda. Het is dus erg waarschijnlijk, dat het hier over koning Hizkia (727 – 697) gaat. Dit zou betekenen, dat deze koning de bet-overgrootvader van de profeet Zefanja zou zijn.

Josia (640 – 609) was een zoon van de slechte koning Amon (642 – 640). Zefanja profeteerde dus in het Tweestammenrijk Juda tijdens de regering van de vrome koning Josia.

¹⁶ *Jahweh* betekent *Ik zal zijn, die Ik ben, of Ik ben, die Ik ben*. Zo heet de trouwe Verbondsgod. Met deze naam maakte de Here zich aan Mozes bekend (Ex.3:14). Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als dat gebeurt, dan wil dit zeggen: "Geloof het nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd."

¹⁷ De Here Jezus wordt echter nergens in de Bijbel met *Jahweh* aangeduid. Hij kan wél door mensen worden gezien. Voor zijn komst als een sterfelijk mens op deze wereld, vertoonde de Zoon van God zich aan sommige mensen als dé Knecht van de Here ofwel dé Knecht van Jahweh. Bij de beschrijvingen van zijn verschijningen in het Oude Testament blijkt dat uit het tekstverband (Gen.16:10-13, 22:11,12, 31:11-13, Ex.3:2, Num.22:22-35, Joz.5:13-15, Richt.6:11-23, 13:3-22, Zach.1:8-12).

2. Veroordeling van Jeruzalem.

Hoofdstuk 1:2-18

2 “Volkomen wegvagen zal Ik alles boven op het landoppervlak”, is het woord van Jahweh.

3 “Ik zal mens en dier wegvagen. Ik zal de vogels in de lucht en de vissen in de zee wegvagen, en de struikelblokken met de kwaadaardige mensen. Ik zal de mensen boven op het landoppervlak uitroeien”, is het woord van Jahweh.

4 “Ik zal mijn hand tegen Juda uitstrekken en tegen alle inwoners van Jeruzalem. Ik zal het overblijfsel van Baäl vanuit deze plaats uitroeien, en de naam van de afgodspriesters met de priesters,

5 en hen die zich neerbuigen op de daken voor het leger van de hemel, en hen die zich neerbuigen, en die zweren bij Jahweh, en hen die zweren met hun Moloch,

6 die zich van Jahweh afkeren, en die Jahweh niet hebben gezocht, en niet naar Hem hebben gevraagd.”

7 Wees stil voor het gezicht van de Heer Jahweh, want dichtbij is de dag van Jahweh, want Jahweh heeft een offermaaltijd klaargemaakt. Hij heeft zijn uitgenodigde mensen afgezonderd.

8 “Op de dag van het offermaal van Jahweh zal Ik zowel de vorsten, als de koningszonen en eveneens allen die gekleed gaan in vreemde kleding, vergelden.”

9 “Op die dag zal Ik allen vergelden, die over de drempel springen; die het huis van hun heren vullen met geweld en bedrog.”

10 “Op die dag”, is het woord van Jahweh; “zal er geluid van geschreeuw zijn vanuit de Vispoort en gejammer vanuit het tweede gedeelte en een groot noodgeschreeuw vanaf de heuvels.”

11 “Jammert, inwoners van de Vijzelwijk, want al het volk van kooplieden is omgekomen. Alle zilverdraggers zijn uitgeroeid.”

12 “In die tijd zal Ik Jeruzalem met lampen doorzoeken. Ik zal de stervelingen die verstijven boven hun droesem, vergelden; die in hun hart zeggen: “Jahweh doet geen goed, en Hij doet geen kwaad.”

13 Hun vermogen zal worden geplunderd, en hun huizen zullen worden verwoest. Zij zullen huizen bouwen, en zij zullen die niet bewonen. Zij zullen wijngaarden planten, en zij zullen de wijn daarvan niet drinken.

14 Dichtbij is de grote dag van Jahweh; dichtbij en erg snel. Het geluid van de dag van Jahweh zal bitter zijn. Dan zal de held krijsen.

15 Een dag van verbolgenheid is die dag: een dag van benauwdheid en van nood, een dag van vernieling en van vernietiging, een dag van duisternis en van donkerheid, een dag van wolken en van dikke mist,

16 een dag van hoorngeschal en van krijgsgeschreeuw tegen de versterkte steden en tegen de hoge hoektorens.

17 “Ik zal de mensen benauwen. Zij zullen als blinden gaan, want zij hebben tegen Jahweh gezondigd. Hun bloed zal worden uitgestort als stof, en hun vlees als drollen.”

18 Ook hun zilver, en ook hun goud zal hen niet kunnen verlossen op de dag van de ver-

bolgenheid van Jahweh, en door het vuur van zijn nijd zal heel het land verteerd worden, want Hij zal zeker snel een einde laten maken aan alle inwoners van het land.

2 “Verwijderend (of Verzamelend) zal ik wegvagen (of een einde maken aan) (= Volkomen wegvagen zal Ik) alles boven op het gezicht van het land (= bovenop het landoppervlak)”, is het woord van Jahweh.

Hier gaat het vooral over *het landoppervlak* van het Tweestammenrijk Juda (v.4).

3 “Ik zal mens en dier wegvagen (of een einde maken aan). Ik zal de vogel(s) van (= in) de hemel[en] (= de lucht) en de vissen van (= in) de zee wegvagen (of een einde maken aan), en de struikelblokken met de kwaadaardige(mense)n (of en de struikelblokken, de kwaadaardige(mense)n). Ik zal de mens(en) boven op het gezicht van het land (of van de aarde) (= bovenop het landoppervlak) afsnijden (= uitroeien)”, is het woord van Jahweh.

Als de jongste dag zal aanbreken, dan zal de Here de aarde en heel de oude schepping vernietigen (Mat.24:35, Luk.21:33, 2Pet.3:10,12, Op.20:11). Het thema van de berechting van de schepping is het vertrekpunt van de profetieën van Zefanja. Het profetisch perspectief ziet de gebeurtenissen als toppen van bergen die dicht tegen elkaar aan schijnen te liggen. Wanneer de tijd verstrijkt, wanneer we dicht bij de toppen komen, zien we, dat ze verder uit elkaar liggen. Zo is het ook met deze profetieën van Zefanja over de berechting van de kwaadaardige mensen en de zondige schepping. Daarna begint de profeet specifiek over Gods berechting van de ongehoorzame mensen uit zijn eigen tijd.

De Here zou en zal een einde maken aan *de kwaadaardige mensen met de struikelblokken* die ze hebben gelegd.¹⁸ Dit vonnis van God is dus vooral bedoeld voor de kwaadaardige en ongehoorzame mensen.

4 “Ik zal mijn hand tegen Juda uitstrekken en tegen alle inwoners van Jeruzalem. Ik zal het overblijfsel (of de rest) van Baäl (= Heer, echtgenoot) van(uit) deze plaats afsnijden (= uitroeien), (en) de naam van de afgodspriesters met de priesters,

5 en hen die zich neerbuigen op de (platte) daken voor het leger van de hemel[en], en hen die zich neerbuigen, (en) die zweren voor (= bij) Jahweh, en hen die zweren met (of door/in) hun Moloch (= hun Koning),

6 die zich van Jahweh afkeren, en die Jahweh niet hebben gezocht, en niet naar Hem hebben gevraagd.”

Met *alle inwoners van Jeruzalem* worden hoofdzakelijk al haar kwaadaardige burgers bedoeld.¹⁹ Hoewel Gods berechting vooral de hoofdstad zou treffen, wordt Jeruzalem hier eveneens als vertegenwoordigster van het Tweestammenrijk Juda aangeduid. Dat blijkt uit het begin van vers 4, en uit de lange opsomming die erop volgt.

Baäl was de afgod van de Kanaänieten. Voor hen was het de god van de vruchtbaarheid.

Zelfs *het overblijfsel van Baäl* en *de naam van de afgodspriesters*, en de onwettige priesters zal worden uitgeroeid.²⁰ In de toekomst zal er helemaal niets meer aan hen herinneren.

Koning Josia (640 – 609) zou later alle sporen van afgoderij uit het land Israël laten verdwij-

¹⁸ Dit kan ook gelezen worden met de betekenis dat de kwaadaardige mensen struikelblokken zijn, die zullen worden weggevaagd.

¹⁹ Steden zijn in het Hebreeuws altijd vrouwelijk.

²⁰ Dit hoeft niet te betekenen, dat de 1^e reformatiegolf er al was geweest, en dat daarna het overblijfsel van de Baäls zou worden uitgeroeid. De uitdrukking *overblijfsel en naam* komt vaker voor in de Bijbel voor (Jes.14:22), en betekent, dat er in de toekomst zelfs geen spoor meer van zou overblijven.

nen (2Kron.34:33). Na Josia's dood gingen veel Joden echter weer afgoden dienen. Hoewel vandaag in de huidige staat Israël de Baäls en de Molochs niet meer worden gediend, is de afgoderij nog steeds aanwezig. Na de bekering van de Israëlieten, zal dat echt volledig uit het heilige land verdwijnen.

Mensen die zich neerbuigen voor *het leger van de hemel*, vereren allerlei hemellichamen zoals de zon, de maan en de sterren (2Kon.21:5, 23:5). Ze bouwden vaak altaren op de platte daken om de planeten en sterren nog beter te kunnen zien (2Kon.23:12, Jer.19:13).

Er waren ook mensen die de verering van Jahweh combineerden met de afgoderij met Moloch, terwijl aan deze afgod kinderoffers werden gebracht (2Kon.23:10, 2Kron.33:6). Ze zwoeren zowel bij de Here als bij Moloch.

Ten slotte waren er ook nog mensen die zich helemaal niet meer om de God Jahweh bekommerden. Ze hadden Hem de rug toegekeerd. Dat wil nog niet zeggen, dat ze geen afgoden dienden.

7 Wees stil vanuit (= voor) het gezicht van de Heer Jahweh, want dichtbij is de dag van Jahweh, want Jahweh heeft een offer(maaltijd) klaargemaakt. Hij heeft zijn uitgenodigde(mense)n afgezonderd (of geheiligd/als heilig beschouwd).

Men moest vol ontzag zwijgen voor het vonnis van de Here (Am.6:10, 8:3, Hab.2:20, Zach.2:13), en goed opletten, want *de dag van Jahweh* was dichtbij.

De dag van Jahweh is een motief dat vaker in de Bijbel voorkomt.²¹ Met *de dag van Jahweh* wordt niet één bepaalde gebeurtenis bedoeld, maar een tijd waarin de berechting van de Here komt.²² De betekenis van dit motief is dus afhankelijk van de context en het tekstverband.

De dienaren van de Here zouden aan de offermaaltijd mogen deelnemen. Het afzonderen of heiligen voor een offermaaltijd bestond uit het wassen van de kleren (Ex.19:10, 1Sam.16:5).

8 “In (= Op) de dag van het offer(maal) van Jahweh zal Ik zowel de vorsten, als de koningszonen en eveneens allen die gekleed gaan in vreemde (of buitenlandse) kleding, vergelden (of treffen).”

Het dragen van buitenlandse kleren betekende ook het overnemen van een buitenlandse cultuur met de afgoderij die daar bij hoorde. Blijkbaar werd dat door de elite gedaan.

Als Jeruzalem zou worden verwoest, en het Tweestammenrijk in ballingschap zou worden gevoerd, dan zou de Here *vorsten, koningszonen en allen die buitenlandse kleren dragen*, berechten.

Dat is ook in vervulling gegaan. Toen koning Nebukadnezar II (604 – 562) het Tweestam-

²¹ Een motief is de kleinste eenheid in tijd en ruimte binnen een verhaal. Een goed voorbeeld van een motief is de profetie van Immanuël (Jes.7:10-16). De profeet Jesaja zei tegen de slechte koning Achaz (732 – 727), dat een jonge vrouw uit zijn omgeving op dat moment een zoon kreeg. Zij zou die zoon de naam Immanuël (= God is met ons) geven. Uit het vervolg (Jes.8:5-8) blijkt, dat het Achaz' eigen zoon Hizkia (727 – 697) was. Via deze vrome koningszoon zou God weer met zijn volk zijn. Voordat Hizkia goed en kwaad van elkaar kon onderscheiden, zou Achaz al bevrijd zijn van zijn belagers: koning Resin (754 – 732) van Aram en Pekach (734 – 732) van Israël. De bevolking van hun landen zou zijn weggevoerd. Dat kan niet rechtstreeks op de Here Jezus slaan, want voordat Jezus Christus geboren werd, waren Resin en Pekach al lang uit Achaz' rijk vertrokken, en was koning Achaz al eeuwen geleden gestorven.

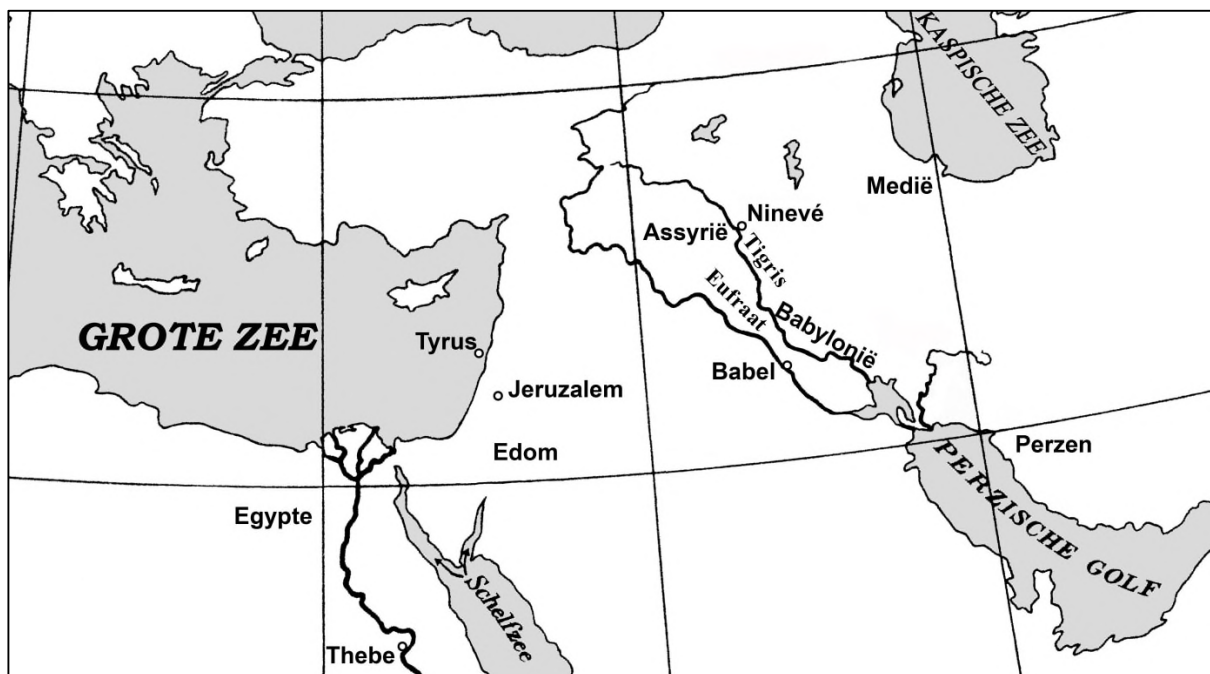
²² De profeet Jesaja bedoelde met *de dag van Jahweh* de geleidelijke ondergang van Babel door de Perzische koningen Kores II (559/538 – 529) en Xerxes I (485 – 465) (Jes.13:6,9). Jeremia gaf daarmee de stapsgewijze verwoesting van Egypte door Nebukadnezar II (604 – 562) en Artaxerxes III (358 – 338) aan (Jer.46:10). In het bijbelboek Klaagliederen sprak de profeet Jeremia ook over *de dag van Jahweh* (Klaag.2:22). Daarbij omschreef hij, hoe in 586 voor Christus de stad Jeruzalem door de Babyloniërs werd verwoest. De profeet Ezechiël duidde met dezelfde term de gestage ondergang van de stad Jeruzalem aan (Ezech.7:19, 13:5).

menrijk Juda en de hoofdstad Jeruzalem veroverde, liet hij de Joodse adel, en de zonen van vazalkoning Zedekia (597 – 586) voor de ogen van hun vader vermoorden. Daarna liet hij Zedekia aan beide ogen blind maken. Als gevangene werd hij naar Babel weggevoerd. Hij stierf in de gevangenis (2Kon.25:1-7, Jer.39:1-7, 52:6-11).

9 “In (= Op) die dag zal Ik allen vergelden (of treffen), d(i)e over de drempel springen; d(i)e het huis hun heren (= hun (af)goden) vullen (met) geweld en bedrog.”

Over de drempel springen of stappen was een heidense gewoonte, die men (ook) terugvond bij de Filistijnen. Dit deden ze uit respect voor hun afgod (1Sam.5:4,5). Het was natuurlijk niet de bedoeling, dat Gods volk deze gewoonte overnam.

Vorsten, hoge ambtenaren en rijke rechters verrijkten zich op een oneerlijke manier (Mi.3:1-3, 7:2,3, Zef.3:3,4). Door middel van oneerlijk verdiend geld vulden ze de tempelschat van Jahweh aan *met geweld en bedrog*. Ook droegen ze daarmee bij aan de erediensten van hun afgoden.



10 “In (= Op) die dag”, is het woord van Jahweh; “zal er geluid (of een stem) van geschreeuw zijn vanuit de Vispoort en gejammer (of gehuil) vanuit het 2^e (gedeelte) (= het nieuwe stadsdeel) en een groot nood(geschreeuw) (of een groot gekraak) vanaf de heuvels.”

De Vispoort was aan de noordkant van de nieuwere voorstad van Jeruzalem (2Kron.33:14, Neh.3:3, 12:38,39). Die voorstad was buiten de oorspronkelijke muur van de hoofdstad aangebouwd (2Kon.22:14, 2Kron.34:22). Vanuit het noorden zou de vijand dus de stad Jeruzalem binnendringen. Dat was de geschiktste plaats, want de andere kanten van de hoofdstad waren omringd door diepe dalen.

11 “Jammert (of Huilt), inwoners van de Vijzel(wijk), want (of (om)dat) al (of heel) het volk van koopman (= van kooplieden) (of van handelaar (= van handelaren)/Kanaän) is omgekomen (of vernietigd). Alle zilver(geld)dragers zijn afgesneden (= uitgeroeid).”

Wat er met *de Vijzelwijk* wordt bedoeld, is niet met zekerheid bekend. De naam doet vermoeden, dat het over een relatief laag gebied gaat (Richt.15:19). Daarbij kunnen we denken aan

het Kaasmakersdal in het noorden.²³ Blijkbaar woonden veel Judese kooplieden daar bij elkaar.

Het geld zoals wij dat kennen, bestond in de Oudheid nog niet. Het gewicht van een edelmetaal bepaalde de waarde ervan. Er werd bijvoorbeeld betaald met een hoeveelheid goud of zilver (b.v. Gen.23:16, 1Kon.16:24, 20:39, 2Kon.5:5,6, 23:33, 1Kron.21:24,25, Jer.32:9,10).

12 “In die tijd zal Ik Jeruzalem met lampen doorzoeken. Ik zal de stervelingen die verstijven (of dik worden) boven hun droesem, vergelden (of treffen); die in hun hart zeggen: “Jahweh doet geen goed, en Hij doet geen kwaad.”

Het gaat hier over (te dikke) Joden die te veel wijn dronken, en versuft boven hun bekers bleven staren, waarin alleen nog de droesem of drab van de jonge wijn was overgebleven.

Het waren mensen die wel geloofden, dat God bestond, maar er niet van uitgingen, dat Hij zich actief met de wereld bemoeide. Ze plaatsten Hem buiten hun dagelijks leven, en bezorgden hun medemensen veel ellende. Daarom zou de Here ze laten berechten door vijandelijke legers.

13 Hun vermogen zal worden geplunderd, en hun huizen zullen worden verwoest. Zij zullen huizen bouwen, en zij zullen die niet bewonen. Zij zullen wijngaarden planten, en zij zullen de wijn daarvan niet drinken (vgl. Lev.26:32,33, Deut.28:30,39, Am.5:11, Mi.6:15).

14 Dichtbij is de grote dag van Jahweh; dichtbij en erg (of buitengewoon) snel. Het geluid (of De stem) van de dag van Jahweh is bitter (= Jahweh zal bitter zijn). Dan (of Daar) krijst (of schreeuwt) de held (= zal de held krijzen (of schreeuwen)).

De held zou zichzelf niet eens kunnen redden, laat staan, dat hij anderen zou kunnen helpen.

15 Een dag van verbolgenheid is die dag: een dag van benauwdheid en van nood (of angst), een dag van vernieling (of verwoesting) en van vernietiging, een dag van duisternis en van donkerheid (of somberheid), een dag van wolken en van (dikke) mist,

16 een dag van hoorn(geschal) en van (krijgs)geschreeuw tegen de versterkte steden en tegen de hoge hoektorens (of hoeken).

Tijdens de oorlog gingen veel woningen en gebouwen in vlammen op. Ook gewassen en bomen werden in brand gestoken. Gewone wolken en wolken rook verduisterden dan het licht van de zon, of van de maan en de sterren. Het duidt ook op het verdwijnen van Gods gunst en goedheid. Het is een motief dat in de Bijbel veel vaker voorkomt (Jes.5:30, 13:10, Ezech.32:8, Joël 2:2,3,10, Am.5:18-20, Mi.3:6).²⁴

Een kromme hoorn of bazuin is geen rechte trompet. Oorspronkelijk was het een hoorn van

²³ Zo werd dit dal door de Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) genoemd.

Zie Flavius J., Joodse Oorlog, deel 5, hoofdstuk 4:1.

²⁴ Een motief is de kleinste eenheid in tijd en ruimte binnen een verhaal. Een goed voorbeeld van een motief is de profetie van Immanuël (Jes.7:10-16). De profeet Jesaja zei tegen de slechte koning Achaz (732 – 727), dat een jonge vrouw uit zijn omgeving op dat moment een zoon kreeg. Zij zou die zoon de naam Immanuël (= God is met ons) geven. Uit het vervolg (Jes.8:5-8) blijkt, dat het Achaz' eigen zoon Hizkia (727 – 697) was. Via deze vrome koningszoon zou God weer met zijn volk zijn. Voordat Hizkia goed en kwaad van elkaar kon onderscheiden, zou Achaz al bevrijd zijn van zijn belagers: koning Resin (754 – 732) van Aram en Pekach (734 – 732) van Israël. De bevolking van hun landen zou zijn weggevoerd. Dat kan niet rechtstreeks op de Here Jezus slaan, want voordat Jezus Christus geboren werd, waren Resin en Pekach al lang uit Achaz' rijk vertrokken, en was koning Achaz al eeuwen geleden gestorven.

In Matteüs 1:23 lezen we, dat deze geschiedenis nog eens zou gebeuren. Zoals God in de tijd van de duistere periode van de zeer slechte koning Achaz zich over zijn volk had ontfemd, zo zou Hij opnieuw zijn licht laten stralen in een donkere tijd. Een nog veel betere verlosser dan koning Hizkia zou worden geboren; een nieuwe Immanuël: Koning Jezus Christus, God is met ons.

een rund of een ram. Bij dreigend gevaar werd er op de hoorn geblazen om de mensen te alarmeren (vgl. Hos.8:1, Joël 2:1, Am.3:6). Dit gebeurde vooral bij het naderen van vijandelijke legers (Ezech.33:3-6). Het volk kon dan met zoveel mogelijk voedsel naar de ommuurde steden vluchten (vgl. Jer.4:5, 6:1).

Hier wordt gesproken over de verovering van de steden van het Tweestammenrijk Juda. Dit is in vervulling gegaan, toen de Babylonische koning Nebukadnezar II (604 – 562) in 586 voor Christus alle Judese steden veroverde, en het overgrote deel van de Joden naar Babel deporteerde (2Kon.25:1-12, 2Kron.36:17-20).

17 “Ik zal [voor] de mens(en) benauwen. Zij zullen als blinden gaan (vgl. Deut.28:29), want zij hebben tegen Jahweh gezondigd. Hun bloed zal worden uitgestort als stof, en hun vlees als drollen.”

18 Ook (of Zelfs) hun zilver, (en) ook (of zelfs) hun goud zal hen niet kunnen verlossen (of redden) in (= op) de dag van de verbolgenheid van Jahweh, en door het vuur van zijn nijd (of jaloersheid) zal heel het land (of heel de aarde) verteerd (of opgegeten) worden, want Hij zal zeker snel een einde laten maken aan alle inwoners van het land (of van de aarde).

De rechtvaardige rechter Jahweh kan niet met zilver of goud worden omgekocht. Vooral de rijke onderdrukkers van hun eigen volksgenoten zouden hun berechting ondergaan.

3. Veroordeling van vijandige mensen en volken.

Hoofdstuk 2

- 1 Kom tot inkeer, en verzamel je, afkerig volk,
- 2 Voordat het voorschrift tot uitvoering komt; een dag als kaf is voorbijgegaan! Nog komt over jullie niet de vurige woede van Jahweh. Nog komt over jullie niet de dag van de woede van Jahweh.
- 3 Zoekt Jahweh, alle zachtmoedige mensen van het land, die zijn recht uitvoeren! Zoekt rechtvaardigheid! Zoekt zachtmoedigheid! Misschien zullen jullie worden verborgen op de dag van de woede van Jahweh.
- 4 Ja, Gaza zal verlaten worden, en Askelon een woestenij. Asdod zullen ze op de middag verdrijven, en Ekron zal ontworteld worden.
- 5 Wee, bewoners van het gebied aan de zee. Kretenzervolk, het woord van Jahweh is tegen jullie: “Kanaän, land van de Filistijnen, Ik zal jou vernietigen, zodat er geen inwoner meer zal zijn.”
- 6 Het gebied aan de zee zal tot verblijfplaatsen worden: tot weideplaatsen van herders en kooien voor schapen.
- 7 Het gebied aan de zee zal voor het overblijfsel van het huis van Juda zijn. Daarop zullen zij weiden. In de huizen van Askelon zullen zij 's avonds gaan liggen, want hun God Jahweh zal ze vergelden. Hij zal hun gevangenschap terugdraaien.
- 8 “Ik heb het smaden van Moab gehoord, en het gehoon van de zonen van Ammon, waarmee zij mijn volk hebben gesmaad. Zij verhieven zich tegen hun grens.”
- 9 “Daarom, zo waar Ik leef”, is het woord van Jahweh van de hemelse legers, de God van Israël: “Ja, Moab zal als Sodom worden, en de zonen van Ammon als Gomorra; een distelveld; een zoutgroeve en een woestenij tot in eeuwigheid. Het overblijfsel van mijn volk zal hen plunderen, en de rest van mijn volk hen in erfelijk bezit nemen.”
- 10 Dit zal hun overkomen om hun trots, omdat zij hebben gesmaad, en zich hebben verheven tegenover het volk van Jahweh van de hemelse legers.
- 11 Ontzagwekkend zal Jahweh tegen hen zijn, want Hij zal alle machtigen van de aarde laten wegteren, en voor Hem zullen zich neerbuigen alle kustlanden van de heidenvolken, elk vanuit zijn plaats.
- 12 Ook jullie, Ethiopiërs, zullen neergeslagen mensen van mijn zwaard zijn.
- 13 Hij zal zijn hand tegen het noorden uitstrekken, en Hij zal Assyrië te gronde richten, en Hij zal Ninevé een woestenij maken; dor als een woestijn.
- 14 Kudden zullen in haar midden liggen; allerlei wilde dieren van de heidenvolken. Ook een pelikaan en een nachtuil zullen op haar kapitelen overnachten. Geluid zal door het venster klinken. Puin zal op de drempel zijn, want Hij heeft het cederwerk blootgelegd.
- 15 Dit is de uitgelaten stad, die onbezorgd woonde; die bij zichzelf heeft gezegd: “Ik en verder niemand anders.” Hoe is zij een woestenij geworden; een ligplaats voor de wilde dieren. Ieder die door haar voorbijgaat, zal fluiten, en hij zal gebaren met zijn hand.

1 Kom[t] tot inkeer (of tot jezelf), en verzamel[t] (je) (of en vergader[t]), niet (vurig/erg) verlangend (= afkerig) volk,

2 [met (of in)] voordat (of nog niet) het voorschrift voortbrengt (of baart) (= tot uitvoering komt); een dag als kaf is voorbijgegaan! [Met (of In)] nog niet (of voordat) [niet] komt over jullie de vurige woede van Jahweh. [Met (of In)] nog niet (of voordat) [niet] komt over jullie de dag van de woede van Jahweh.

Het overgrote deel van het Judese volk in het zuiden van het heilige land verlangde niet echt naar God. In feite keerden de meeste mensen zich van Hem af (vgl. Zef.1:6). Het afkerige volk moest tot inkeer komen, en zich verzamelen, voordat het te laat zou zijn. De tijd die nog over was, leek op kaf dat snel zou worden weggeblazen.

In deze verzen (v.1,2) worden de ongehoorzame Joden dringend aangeraden om zich te bekeren, want de berechting van alle meest bekende volken uit die tijd zou binnenkort komen.

3 Zoekt Jahweh, alle zachtmoedige(of nederige)(mense)n van het land (of van de aarde), die zijn recht uitvoeren! Zoekt rechtvaardigheid! Zoekt zachtmoedigheid (of bescheidenheid)! Misschien zullen jullie worden verborgen in (= op) de dag van de woede van Jahweh.

Ook de gehoorzame en vrome Joden worden hier opgeroepen om hun levensstijl nog te verbeteren, en met het goede verder te gaan. Het woord *misschien* duidt erop, dat hun gebed en hun goede relatie met de Here echt noodzakelijk is. Dat geldt zeker voor de komende tijd. Als Jahweh deze mensen van zijn volk zal beschermen, dan is dat niet iets waar ze recht op hebben, maar een voorrecht, dat ze uit genade van Hem zullen krijgen.

4 Ja, (of want/(om)dat) Gaza zal verlaten worden, en Askelon [tot] een woestijn. Asdod zullen ze in (= op) de middag verdrijven, en Ekron zal ontworteld worden.

De stad Gaza was de belangrijkste Filistijnse stad. De Filistijnen woonden aan de westkust van het Tweestammenrijk Juda. Ze leefden vooral in 5 grote steden, en elke stad had een koning. Deze koningen werkten met elkaar samen (b.v. 1Sam.5,6). De 5 grote Filistijnse steden waren: Gaza, Askelon, Asdod, Ekron en Gat (1Sam.6:17).

Het is opvallend, dat de stad Gat niet wordt genoemd. Koning Hazaël (842 – 796) van Syrië veroverde deze Filistijnse stad (2Kon.12:17). Sinds die tijd vernemen we weinig meer over Gat (Jer.25:20, Am.1:6-8, Zach.9:5,6). Ook koning Uzzia (785 – 733) van het Tweestammenrijk Juda bracht de Filistijnen in het nauw. Hij liet de muren van hun steden Gat, Jabne en Asdod afbreken (2Kron.26:6). Waarschijnlijk was Gat geen zelfstandig koninkrijkje meer.

In vers 4 worden de Filistijnen gewaarschuwd. De vijandelijke legers zullen zo sterk zijn, dat ze niet de schemering van de avond of de donkere nacht nodig zullen hebben voor een verrassingsaanval. *Op de middag*, op klaarlichte dag, zal de strijd zich afspelen.

Toen koning Josia (640 – 609) regeerde, zijn de Scythen rond 630 voor Christus uit het noorden langs de kust naar Egypte getrokken. Ze kwamen niet verder dan het Filistijnse gebied. Daar zouden 28 jaren zijn gebleven. De geschiedschrijver Herodotus vermeldt, dat ze strooptochten ondernamen. Ook een tempel in Askelon zouden ze hebben geplunderd.²⁵ Daarmee was de profetie van Zefanja slechts gedeeltelijk vervuld. Aan de Filistijnen gaf de Here de tijd om zich te bekeren van hun vijandige gedrag tegenover de Joden en de God Jahweh van Israël zelf.²⁶

²⁵ Herodotus, Historiën, deel 1, 103-106.

²⁶ Al eeuwenlang gedroegen ze zich vijandig tegenover Israël. In de 13^e eeuw moest de richter Samgar de Israëlieten al verlossen van de Filistijnen (Richt.3:31). Aan het einde van de 12^e eeuw werden de Israëlieten 40 jaren door de Filistijnen en 18 jaren door de Ammonieten verdrukt (Richt.10:7,8, 13:1). Terwijl de richter Jefta de

5 Wee, bewoners van het gebied van (= aan) de zee. Kretenzervolk, het woord van Jahweh is tegen jullie: “Kanaän, land van de Filistijnen, Ik zal jou vernietigen, zodat er geen inwoner (meer) zal zijn.”

Oorspronkelijk kwamen de meeste Filistijnen van het eiland Kreta (vgl. Ezech.25:16). Van daaruit is een groot deel van hen naar de zuidwestkust van het land Kanaän (Gen.10:19) vertrokken (Joz.13:2-4^a).

6 Het gebied van (= aan) de zee zal (tot) (verblijf/rust)plaatsen (of weide(gronde)n) worden (of zijn): (tot) weide(plaatse)n (of cisternen/putten) van herders en (schaaps)kooien van (= voor) schapen (of kleinvee).

Die herders zouden mensen zijn uit het overblijfsel van het Tweestammenrijk Juda, dat door de Here zou worden gered (v.7).

Toen de Babylonische koning Nebukadnezar II (604 – 562) in 604 voor Christus Asdod, Askelon, Gaza en Ekron veroverde, bleef er van deze Filistijnse plaatsen niet veel over. Ekron werd slechts gedeeltelijk weer bewoond. In de van oorsprong Filistijnse steden kwam een gemengde bevolking te wonen, waarbij vooral de Fenicische invloed domineerde.

Na de heerschappij van de Perzen veroverde de Griekse koning Alexander III (336/332 – 323) deze gebieden. Op de stad Gaza na gaven alle van oorsprong Filistijnse steden zich vrijwillig aan hem over. Gaza werd bestormd en veroverd. De soldaten van Alexander de Grote vermoordden daar alle mannen, en ze verkochten de vrouwen en kinderen als slaven.

7 Het gebied (aan de zee) zal voor het overblijfsel van het huis van Juda zijn. Op hen (= Daarop/Op de verblijfplaatsen of weideplaatsen van herders (v.6)) zullen zij weiden. In de huizen van Askelon zullen zij in de avond (= 's avonds) gaan liggen, want hun God Jahweh zal ze vergelden. Hij zal hun gevangenschap omkeren (= terugdraaien).

Met *huis* werd vaak iemands huisgezin en iedereen die daarbij hoorde, aangeduid (Gen.7:1, 12:1,17, 14:14, 15:2, enz.). Het *huis van Juda* was het nageslacht van Juda die een zoon van Jakob was. Judese herders zouden op de verblijfplaatsen aan de kust hun schapen weiden. Bij die grote stam Juda hoorde ook de veel kleinere stam Benjamin. Samen vormden ze het Tweestammenrijk Juda.

In vers 6 en 7 wordt dus niet gesproken over de terugkeer van heel het volk Israël naar het heilige land, maar over het herstel van het overblijfsel van het Tweestammenrijk Juda. Hierbij zullen we vooral moeten denken aan de groep Joden die in 538 onder leiding van de landvoogd Zerubbabel en de hogepriester Jozua terugging naar het beloofde land.

In 147 voor Christus werd de stad Asdod door Jonatan de Makkabeeër (161 – 142) in brand gestoken.²⁷ De half Filistijnse bevolking sneuvelde, of kwam om door het vuur. Askelon gaf

Ammonieten bestreed, voerde de richter Simson een eenzame strijd tegen de Filistijnen (Richt.14:19-15:8, 15:13-20, 16:23-30). Zelfs zijn volksgenoten lieten hem daarbij in de steek (15:9-13).

Ook na Simsons dood ging de strijd met de Filistijnen door (1Sam.4-7). Ze tartten de macht van de God Jahweh door de ark als buit naar hun afgod Dagon te brengen (1Sam.5). Zodra Saul (1033 – 1012) koning werd, moest hij zich tegen de Filistijnen verdedigen. Tijdens zijn hele regeringstijd moest hij oorlog voeren tegen dit volk, totdat hij sneuvelde in de strijd (1Sam.13:1-14:52, 31:1-6).

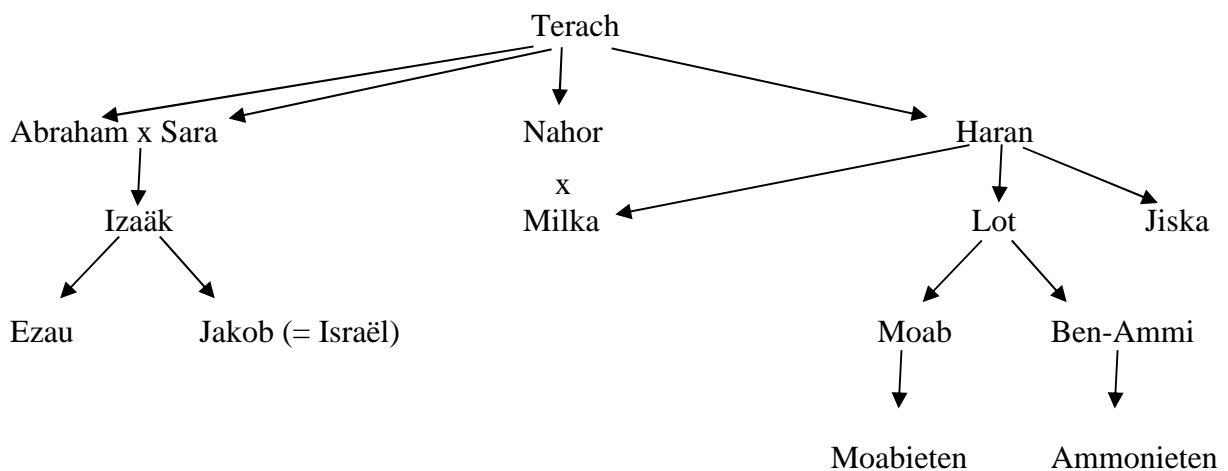
Toen David (1012 – 972) koning werd, moest hij onmiddellijk de wapens opnemen tegen de oorlogszuchtige Filistijnen (2Sam.5:17-25). Hij onderwierp ze (2Sam.8:1), en zij bleven aan koning Salomo (972 – 932) en het Tweestammenrijk schatplichtig tot aan de regering van de slechte koning Joram (849 – 842) (1Kon.4:21, 2Kron.17:11, 21:16).

²⁷ De Makkabeeën waren Joden die in opstand waren gekomen tegen hun Syrische overheersers. Na veel veldslagen konden ze in 142 voor Christus weer een zelfstandige Joodse staat stichten. Deze zelfstandigheid duurde tot 63 voor Christus.

zich vrijwillig over (1Mak.10:83-87, 11:4). Van de Syrische koning kreeg Jonatan de stad Ekron (1Mak.10:88,89). Daarna veroverde hij Gaza (1Mak.11:61,62). Ondanks enkele opstanden duurde die Joodse overheersing tot de Romeinse tijd. Het overblijfsel van de gedeeltelijk Filistijnse bevolking is geleidelijk in Israël en andere volken opgegaan (Zach.9:7^b).

8 “Ik heb het smaden van Moab gehoord, en het gehoon van de zonen van Ammon, waarmee zij mijn volk hebben gesmaad. Zij maakten zich groot (= Zij verhieven zich) tegen(over) hun grens (of hun gebied) (vgl. Jes.16:6. 25:10,11, Jer.48:29).”

De Moabieten woonden ten zuidoosten, en de Ammonieten ten oosten van Israël. Deze 2 volken waren aan de Israëlieten verwant. De Ammonieten en Moabieten waren nakomelingen van een broer van Abraham (Gen.11:26-29, 19:30-38).²⁸

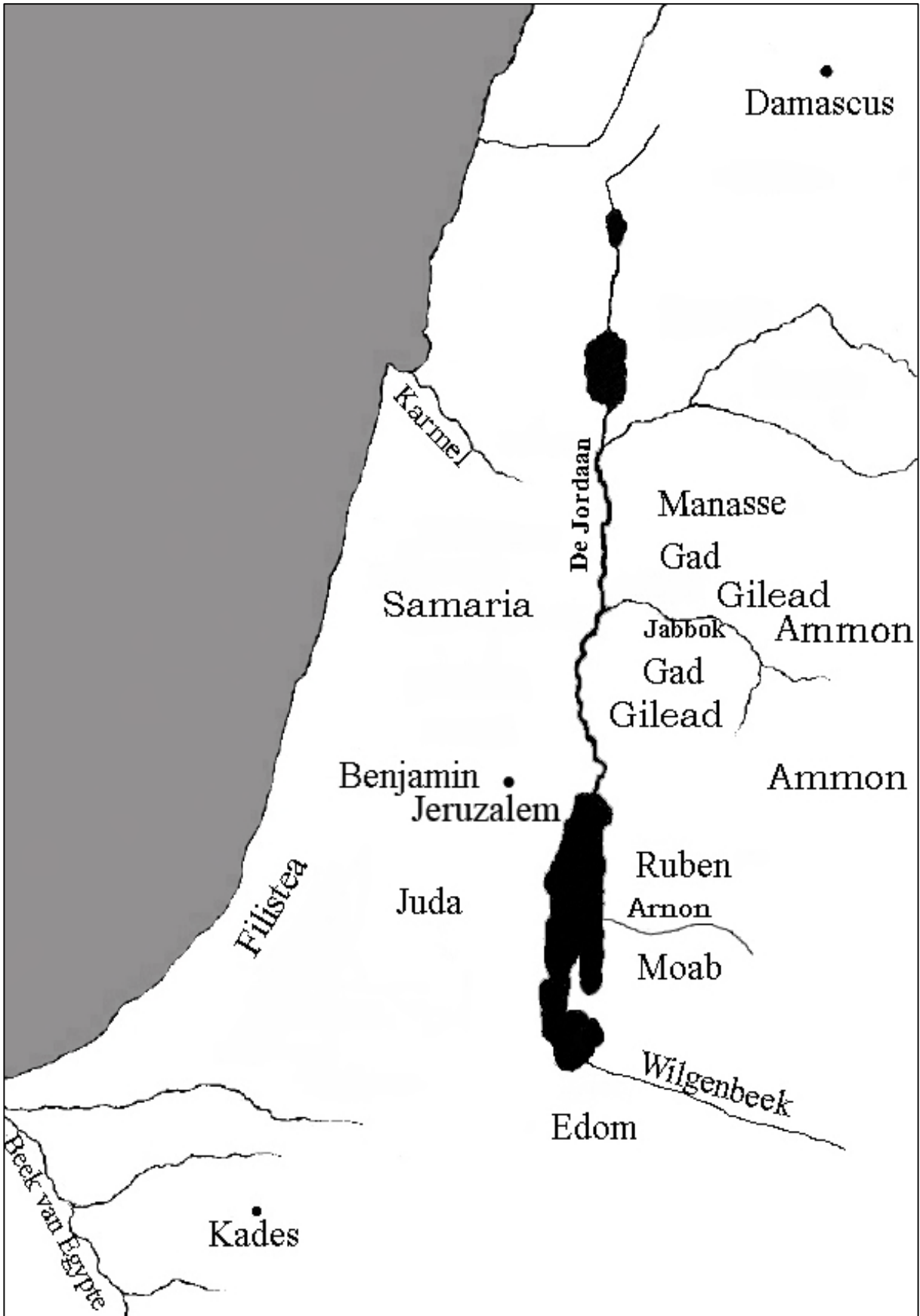


Ongeveer 2 eeuwen geleden hadden de Ammonieten zwangere vrouwen uit Gilead opengesneden (Am.1:13). Waarschijnlijk hebben ze toen met de Arameeërs samengewerkt tegen de Israëlieten (2Sam.10, 2Kon.8:12). Ze hebben dit gedaan om de bevolking uit te roeien. Zo dachten ze hun gebied uit te breiden.

In elk geval hadden de Ammonieten gebied van de stam Gad veroverd (Jer.49:1). De mensen van die stam woonden in het midden van Israël aan de oostkant van de Jordaanrivier. Ten noorden daarvan bevond zich de halve stam Manasse, en ten zuiden daarvan was het grondgebied van de stam Ruben.

²⁸ De verhouding tussen de Moabieten en de Israëlieten was altijd gespannen. Tijdens de intocht van het volk Israël in het land Kanaän, wilde de Moabitische koning Balak het volk laten vervloeken (Num.22-24). Jaren later viel een coalitie van Moabieten, Ammonieten en Amalekieten de Israëlieten aan. De leider van die coalitie, koning Eglon, onderdrukte daarna jarenlang Gods volk. De richter Ehud moest zijn volksgenoten daarvan verlossen (Richt.3:12-30). Ook de richter Jefta bestreed en overwon de Ammonieten, die de Israëlieten behoorlijk in het nauw brachten (Richt.10:6-11:33). Koning Saul (1033 – 1012) verloor Gods volk van de vijandige aanvallen van de Moabieten en de Ammonieten (1Sam.11:1-11, 14:47). Toen David (1012 – 972) koning werd, vielen allerlei buurvölker, waaronder ook de Moabieten en de Ammonieten, hem aan. Met Gods hulp wist hij de vijandelijke legers te verslaan (2Sam.8:2,12, 10, 11:1, 12:26-31).

Toen koning Josafat (873 – 849) regeerde, bedreigden de legers van de Moabieten, de Ammonieten en een deel van de Meünieten het Tweestammenrijk Juda. Ook deze oorlog had voor de Moabieten en de Ammonieten niet het gewenste resultaat (2Kron.20:1-30). Na de dood van de slechte koning Achab (875 – 854) waren de Moabieten niet meer schatplichtig en onderworpen aan het Tienstammenrijk Israël (2Kon.1:1). Moabitische benden plunderden regelmatig gebieden van het heilige land (2Kon.13:20). De Judese koningen Uzzia (785 – 733) en Jotam (733 – 732) echter, hielden de Ammonieten stevig onder de duim (2Kron.26:8, 27:5).



Waarschijnlijk hebben de Arameeërs het land boven de rivier de Jabbok in bezit genomen (= het gedeelte van Manasse en de noordelijke helft van de stam Gad), en de Ammonieten het gebied ten zuiden van die rivier (= de zuidelijke helft van Gad en de grond van de stam Ruben).

9 “Daarom, (zo waar) Ik leef”, is het woord van Jahweh van de (hemelse) legers, de God van Israël: “Ja, Moab zal als Sodom worden, en de zonen van Ammon als Gomorra; een distelveld; een zoutgroeve en een woestenij tot (in) eeuwigheid. Het overblijfsel van mijn volk zal hen plunderen, en de rest van mijn volk hen in erfelijk bezit nemen.”

Sodom en Gomorra zijn 2 steden die om hun slechtheid en kwaadaardigheid door de Here zijn verwoest. Van de bevolking bleef niets meer over (Gen.19:24).

De Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) vermeldt in zijn werk, dat koning Nebukadnezar II (604 – 562) in 581 voor Christus tijdens een veldtocht tegen Syrië en Egypte eveneens de Ammonieten en de Moabieten onderwierp.²⁹ Wel zouden later gevangengenomen Ammonieten en Moabieten door de Perzische koning Kores II (559 – 529) worden vrijgelaten (vgl. Jer.48:47, 49:6),³⁰ maar als volk zouden ze allebei ophouden te bestaan.

Judas de Makkabeeër (166 – 161) werd in 164 voor Christus door de Ammonieten aangevallen. Samen met de buurvolken wilden ze de jonge Joodse staat vernietigen. Met Gods hulp kon Judas hen overwinnen (1Mak.5:6,30-43, vgl. Jes.11:14). Na die tijd verzwakte de Arabische stam van de Nabateëen de kracht van de Ammonieten. Steeds meer gebied moesten ze prijsgeven.

In 66 na Christus werden de Ammonieten tijdens de Joodse opstand tegen de Romeinen door de Joden aangevallen. Een kleine eeuw later noemde Justinus Martyr de Ammonieten nog een talrijk volk. Ze zijn echter samen met de Moabieten door de Arabische Nabateëen veroverd, en in dat volk opgegaan.³¹

10 Dit zal voor hen zijn (= Dit zal hun overkomen) om hun trots, omdat zij hebben gesmaad, en zich hebben grootgemaakt (= zich hebben verheven) tegen(over) het volk van Jahweh van de (hemelse) legers.

11 Ontzagwekkend zal Jahweh tegen hen zijn, want (of (om)dat/Ja,) Hij zal ³² alle machtigen (of rechters/bestuurders/(af)goden) van de aarde (of van het land) laten wegteren (of vermageren), en voor Hem zullen zich neerbuigen alle kustlanden van de (heiden)volken, een man (= elk/ieder(een)) vanuit zijn (woon/verblijf/stand)plaats.

Alle vijandige machtige koningen en vorsten zullen verdwijnen. De Here zal ze laten zien, hoe machteloos ze tegenover zijn almacht zijn.

Met de *kustlanden* worden de gebieden rond de Middellandse Zee bedoeld. Deze gebieden werden later door de Romeinen veroverd. In het begin van de 4^e eeuw na Christus werd het Christendom de belangrijkste godsdienst in het Romeinse rijk. Door het keizerlijk bestuur

²⁹ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7

³⁰ De profeet Jeremia zei, dat de Here een keer (ten goede) zou brengen in het lot van de Moabieten (Jer.48:47) en de Ammonieten (Jer.49:6). Opvallend is, dat juist deze verzen over de Moabieten en de Ammonieten in de Septuagint (ten onrechte) ontbreken. Trouwens, de volgorde van de hoofdstukken van de profeet Jeremia is in de Septuagint anders dan in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst. De profetieën over de Ammonieten en de Moabieten staan daar in de hoofdstukken 30 en 31.

³¹ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 13, hoofdstuk 14:2.

³² In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *Hij heeft alle machtigen (of rechters/bestuurders/(af)goden) van de aarde (of van het land) laten wegteren (of vermageren)*. Op grond van de Griekse handschriften(, de Vulgaat) en het tekstverband is hier voor de toekomstige tijd gekozen.

Dit gedeelte is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

werd het heidendom steeds verder naar de achtergrond gedrongen. Tijdens en na het verval van het Romeinse imperium had de Kerk eeuwenlang een machtige positie in de samenleving.

Hoewel veel mensen uit de heidenvolken Christenen en dienaren van de Here zouden en zullen worden, zal uiteindelijk in de tijd dat de Here Jezus terugkomt, iedereen zich voor de almachtige God moeten neerbuigen, en moeten erkennen, dat Hij de Heer van heel de schepping is (Ps.22:30, Jes.45:23, Rom.14:11, Op.11:13).

12 Ook jullie, Ethiopiërs, (zullen) neergeslagen(mens)en van mijn (= Gods) zwaard zijn.³³

Ethiopië ligt aan de zuidgrens van Egypte. De Ethiopiërs stammen af van Kus, een zoon van Cham (Gen.10:6,7, 1Kron.1:8,9). Kort voor de tijd dat Zefanja profeteerde, waren de Ethiopiërs de baas in Egypte. Vanuit het noorden veroverde daarna Psammetichus I (664 – 609) eerst heel Egypte en later Ethiopië. Jarenlang heerste er dus in Egypte en Ethiopië één koning, en werd het min of meer als één rijk beschouwd. Het was na Assyrië de 2^e grootmacht van die tijd. Deze grootmacht zou door het zwaard worden verslagen.

In 581 voerde koning Nebukadnezar II (604 – 562) oorlog met farao Hofra (588 – 568). De Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) vermeldt, dat de Babylonische koning Egypte heeft veroverd.³⁴

In 569 voor Christus brak er in Egypte een burgeroorlog uit. Farao Hofra werd door het volk vermoord. Kort na die tijd viel de koning van Babel het verzwakte Egypte opnieuw binnen. In een Babylonische inscriptie staat, dat deze oorlog en verovering van het land plaatsvond in het 37^e regeringsjaar van Nebukadnezar II.³⁵ Dit is in 568 voor Christus. Veel mensen zijn blijkbaar gesneuveld. Het waren *neergeslagen mensen door Gods zwaard*.

13 [En] Hij zal zijn hand tegen het noorden uitstrekken, en Hij zal Assyrië te gronde richten, en Hij zal Ninevé [tot] een woestijn maken (of (om)zetten); dor als een woestijn.

Ten slotte was de belangrijkste wereldmacht van die tijd aan de beurt. Dat was Assyrië in het Tweestromenland met de hoofdstad Ninevé. Deze stad lag aan de Tigris.

Hoewel Assyrië in het noordoosten lag, vertrok men daar vandaan om de Arabische woestijn heen om het heilige land vanuit het noorden binnen te gaan.

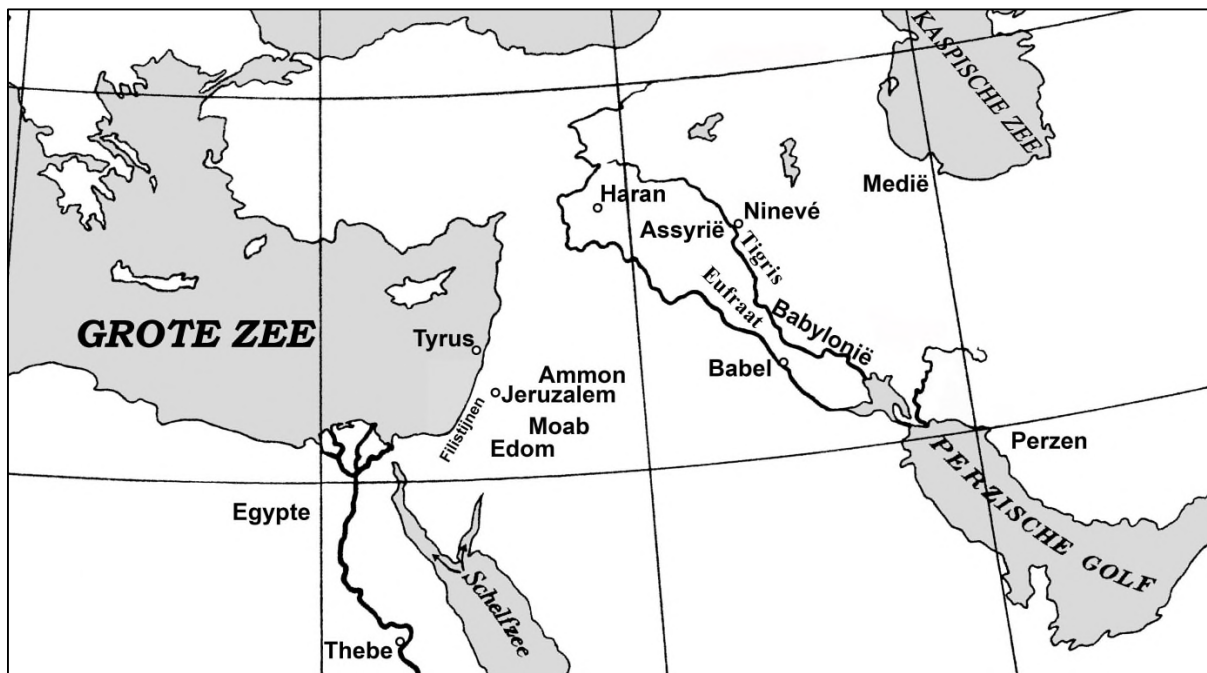
De profetie over de verwoesting van Assyrië en Ninevé is inmiddels in vervulling gegaan. Nadat koning Assurbanipal (669 – 627) had geregeerd, ging het snel bergafwaarts. Door de toenemende macht van het Babylonische rijk van Nabopolassar (625 – 605), het Medische rijk van Cyaxares I (625 – 585) en de komst van de Scythen werd Assyrië ernstig bedreigd. In 614 werd de belangrijke stad Assur door de vijandelijke legers veroverd. Na een beleg van enkele weken werd de hoofdstad Ninevé in 612 voor Christus ingenomen. Een klein Assyrisch rijk kon met hulp van Egypte nog 3 jaren lijdzaam voortbestaan. In 609 echter werd de nieuwe hoofdstad Haran door de Babylonische legers veroverd. Dat betekende vrijwel het einde van het eens zo machtige Assyrische rijk.

Ninevé is nog steeds een puinhoop. Deze stad is nooit meer herbouwd. Het is een ruïnestad in het huidige Irak bij de plaats Mosoel.

³³ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *Ook jullie, Ethiopiërs, zij (zullen) neergeslagen(mens)en van mijn zwaard zijn*. Op grond van de Griekse handschriften(, de Vulgaat) en het tekstverband is het overbodige woord *zij* weggelaten. Dit gedeelte is in de Dode Zeerollen verloren gegaan.

³⁴ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7.

³⁵ Elgood, P.G., Later Dynasties of Egypt, Oxford, 1951, pag. 106.



14 Kudden zullen in haar (= in Ninevé)³⁶ midden (neer)liggen; allerlei (wilde) dieren van de (heiden)volken. Ook een pelikaan (of een roerdomp) en een nachtuil zullen in (= op) haar kapitelen overnachten.³⁷ Geluid (of Een stem) zal door het venster zingen (= klinken). Puin zal in (= op) de drempel zijn, want Hij heeft (het) ceder(werk) blootgelegd.

Bij *kudden* moeten we niet denken aan vee, want puinhopen zijn niet vruchtbaar. Met kudden worden groepen wilde dieren bedoeld. In de verwoeste stad Ninevé zou het geluid van één of meerdere zingende vogels door een open venster klinken.

15 Dit is de uitgelaten stad, die onbezorgd (of die veilig) [voelend] woonde; die in haar hart (= die bij zichzelf) heeft gezegd: “Ik en verder niemand (anders).” Hoe is zij [tot] een woestijn geworden; een ligplaats voor de (wilde) dieren. Ieder die over (of op) (= door) haar voorbijgaat, zal fluiten, en hij zal gebaren (of zwaaien) (met) zijn hand.

Fluiten en handgebaren maken, zijn tekenen van minachtig en spot.

³⁶ Steden zijn in het Hebreeuws vrouwelijk.

³⁷ De vertaling van de genoemde dieren in deze zin is onzeker.

4. God waarschuwt Jeruzalem.

Hoofdstuk 3:1-9

- 1 O, rebelse en verontreinigde stad, die anderen onderdrukt!
- 2 Zij heeft niet naar een stem geluisterd. Zij heeft geen vermaning aangenomen. Op Jahweh heeft zij niet vertrouwd. Zij is niet dichterbij haar God gekomen.
- 3 Haar vorsten in haar midden zijn brullende leeuwen. Haar rechters zijn wolven in de avond. Niets hebben zij voor de volgende morgen bewaard.
- 4 Haar profeten zijn roekeloos, bedrieglijke stervelingen. Haar priesters hebben het heilige ontwijfd. Zij hebben de wet geweld aangedaan.
- 5 De rechtvaardige Jahweh is in haar midden. Hij doet geen onrecht. Elke morgen geeft Hij zijn recht over aan het licht. Niets heeft eraan ontbroken, maar de onrechtvaardige mens kent geen schaamte.
- 6 “Ik heb heidenvolken uitgeroeid. Hun hoektorens zijn verwoest. Ik heb hun straten leeggemaakt. Er is helemaal geen voorbijganger meer. Hun steden zijn in puin gelegd. Er is helemaal niemand. Er is geen enkele inwoner.”
- 7 “Ik heb gezegd: “Zeker, jij moet ontzag voor Mij hebben. Jij moet vermaning aannemen, zodat haar woning niet zal worden uitgeroeid, en alles waarmee Ik haar heb gestraft. Zeker, zij waren er vroeg bij. Zij hebben al hun daden bedorven.”
- 8 “Welnu, ziet uit naar Mij”, is het woord van Jahweh: “voor de dag dat Ik opsta voor altijd, want mijn vonnis is om de volken te verzamelen door koninkrijken bij elkaar te brengen om over hen mijn boosheid uit te storten; heel mijn brandende woede, want door het vuur van mijn jaloersheid zal heel de aarde worden verteerd.”
- 9 “Ja, dan zal Ik bij de volken de taal veranderen in gezuiverde taal, zodat zij allemaal in de naam van Jahweh roepen om Hem eensgezind te dienen.

- 1 O, rebelse (of opstandige) en verontreinigde (of bezoedelde) stad, die (anderen) onderdrukt!

Het gaat hier over de slechte stad Jeruzalem (v.5^a). Het overgrote deel van de inwoners trok zich in die tijd niets meer van God aan.

- 2 Zij (= Jeruzalem)³⁸ heeft niet naar [door (of met/in)] een stem (of een geluid) geluisterd. Zij heeft geen vermaning aangenomen. In (= Op) Jahweh heeft zij niet vertrouwd. Zij is niet dichterbij haar God gekomen.

Naar de profeten die de Here stuurde, wilden de inwoners van de hoofdstad (en de rest van het land) niet luisteren (vgl. Jer.7:28, Mat.23:37).

- 3 Haar vorsten in haar midden zijn brullende leeuwen. Haar rechters zijn wolven van (= in) de avond. Niets hebben zij voor de (volgende) morgen bewaard (of overgelaten).

De vorsten waren hoge ambtenaren. Samen met de meeste rechters vielen ze als roofdieren hun armere volksgenoten aan. Door het heffen van (veel) te hoge belastingen en rentes, en door een oneerlijke rechtspraak bleef er nauwelijks of geen bestaansmogelijkheid meer voor hen over (vgl. Ezech.22:12, Mi.3:1-3,9-11).

³⁸ Steden zijn in het Hebreeuws vrouwelijk.

4 Haar profeten zijn roekeloos, bedrieglijke (of verraderlijke) stervelingen. Haar priesters hebben het heilige ontwijfd. Zij hebben de wet geweld aangedaan.

Met deze *roekeloze* en *bedrieglijke stervelingen* werden natuurlijk de valse profeten bedoeld. Hun profetieën waren volslagen onbetrouwbaar.

Het heilige is alles wat aan de Here is gewijd. Dit heilige werd echter door de priesters ontheiligd (2Kon.23:4-14). Zij die het volk onderwijs moesten geven in de wetten van God, hielden zelf zich niet aan zijn voorschriften.³⁹

5 De rechtvaardige Jahweh is in haar midden. Hij doet geen onrecht. In de morgen in de morgen (= Elke morgen) geeft Hij zijn recht over aan het licht. Niets heeft (eraan) ontbroken (of gefaald), en (= maar) de onrechtvaardige (mens) kent geen schaamte.

In de tempel van Jeruzalem was God aanwezig. Hij is de rechtvaardige Rechter. Door zijn wetten en profeten brengt Hij net als bij het aanbreken van de morgen elke dag zijn recht aan het licht. Daartegenover gingen de onrechtvaardige rechters schaamteloos door met hun oneerlijke rechtspraak.

6 “Ik heb (heiden)volken afgesneden (= uitgeroeid). Hun hoek(tor)en(s) zijn verwoest (of verlaten). Ik heb hun straten leeggemaakt (of verwoest). Er is helemaal geen voorbijganger (meer). Hun steden zijn in puin gelegd. Er is helemaal geen man (= helemaal niemand). Er is geen (enkele) inwoner.”

De Here had heidenen uitgeroeid. Hierbij kan men denken aan de Kanaänitische volken, die door de Israëlieten zijn gedood. Er was vrijwel niets meer van hen over.

7 “Ik heb gezegd: “Zeker, jij moet (of zal) ontzag voor Mij hebben. Jij moet (of zal) vermaning aannemen, en (= zodat) haar woning niet zal worden afgesneden (= uitgeroeid), (en) alles waarmee Ik [over] haar heb gestraft. Zeker (of Inderdaad), zij waren er vroeg bij (of zij waren vroeg opgestaan). Zij hebben al hun daden bedorven.”

God had de stad Jeruzalem nog gewaarschuwd. Als de inwoners van die hoofdstad nog niet wilden luisteren, dan zou die plaats om te wonen worden verwoest. Dat had de Here al door Mozes en andere profeten laten afkondigen (Lev.26, Deut.32:15-35).

De inwoners van Jeruzalem *waren er al vroeg bij* om de Here met hun slechte daden te kwetsen. Koning David (1012 – 972) had Jeruzalem veroverd. Zijn zoon en opvolger, koning Salomo (972 – 932), begon al met de afgoderij (1Kon.11:1-10). Het duurde niet lang, of een groot deel van het volk deed met die afgoderij mee (1Kon.14:22-24).

8 “Welnu (of Daarom), ziet uit naar (of verwacht) Mij”, is het woord van Jahweh: “voor (of naar/tot(aan)) de dag van mijn opstaan (= de dag dat Ik opsta) voor altijd (of voor een buit/prooi/getuigenis), want mijn vonnis is om (of door) de (heiden)volken te verzamelen door (of om) koninkrijken bij elkaar te brengen om (of door) over hen mijn boosheid uit te storten (of te gieten); heel mijn brandende woede, want door (of in/met) het vuur van mijn jaloersheid (of mijn ijver) zal heel de aarde (of heel het land) worden verteerd (of opgegeten).”

God zal op de jongste dag van deze aarde alle volken met al de Israëlieten verzamelen, en ze als de rechtvaardige Rechter beoordelen, en indien nodig berechten (Op.20:12-15). Ten slotte zal de aarde door vuur vergaan (Mat.24:35, Luk.21:33, 2Pet.3:10-12, Op.20:11).

9 “Ja, dan (of toen) zal Ik bij de volken de taal (of de lip) veranderen (of omvor-

³⁹ Deze 2 bovenstaande verzen werden later door de profeet Ezechiël met iets andere woorden herhaald, en verder uitgewerkt (Ezech.22:25-29).

men/(om)keren) (in) gezuiverde (of gereinigde) (taal), om (= zodat) zij allemaal in de naam van Jahweh (aan)[te]roepen om Hem (met) één schouder (= om Hem eensgezind/eenparig) te dienen.

De overgebleven mensen uit de volken zullen Jahweh met *een zuivere taal* aanroepen, en Hem samen dienen (Zach.14:9-11,16). Vroeger dienden ze Hem ook wel, maar door de invloed van de zonde was dat gebrekkig. God zal ze een zuivere taal geven, zodat ze Hem volmaakt en eensgezind zullen eren.

5. Herstel van Israël en Jeruzalem.

Hoofdstuk 3:10-20

10 “Vanaf de overkant van de rivieren van Ethiopië zullen smekelingen van de dochter, mijn verstrooiden, een offer voor Mij brengen.”

11 “Op die dag zal jij je niet hoeven schamen voor al je daden waarmee je tegen Mij in opstand bent gekomen, want dan zal Ik vanuit jouw midden verwijderen hen die uitgelaten zijn over jouw trots, en jij zal niet verdergaan om altijd hoogmoedig te zijn over mijn heilige berg.”

12 “Ik zal in je midden laten overblijven een nederig en gering volk. Ze zullen een toevlucht zoeken in de naam van Jahweh.”

13 Het overblijfsel van Israël zal geen onrecht doen. Ze zullen niet liegen, en in hun mond zal geen bedrieglijke taal gevonden worden. Nee, zij zullen weiden. Zij zullen gaan liggen, en er zal niemand zijn, die hen bang maakt.

14 Jubel, dochter Zion! Juicht, Israël! Wees blij en uitgelaten met heel het hart, dochter Jeruzalem!

15 Jahweh heeft jouw vonnissen verwijderd, Hij heeft jouw vijanden uit de weg geruimd. De Koning van Israël, Jahweh, is in jouw midden. Je zult geen kwaad meer vrezen.

16 Op die dag zal tegen Jeruzalem gezegd worden: “Vrees niet, Zion. Je handen moeten niet verslappen van angst.”

17 Jouw God Jahweh is in jouw midden, de Machtige. Hij zal je redden. Hij zal met blijheid ingenomen met jou zijn. Hij zal tot zwijgen brengen in zijn liefde. Hij zal over jou juichen met gejubel.

18 “De bedroefde mensen van een bestemde tijd zal Ik verzamelen. Voor jou zijn zij een last geweest; voor haar een smaad.”

19 “Kijk, Ik zal in die komende tijd optreden tegen al jouw onderdrukkers. Ik zal zij die mank is, redden, en zij die verdreven is, zal Ik bijeenbrengen. Ik zal hen maken tot lof en tot eer in heel het land waar zij beschaamd waren.”

20 “In die tijd zal Ik jullie laten komen, namelijk in de tijd dat Ik jullie bijeen zal brengen. Ja, Ik zal jullie geven tot eer en tot lof onder alle heidenvolken van de aarde, wanneer Ik voor jullie ogen een ommekeer breng in jullie gevangenschap”, heeft Jahweh gezegd.

In dit gedeelte gaat de profetie verder met de verstrooide Israëlieten. Vanaf de kant van de rivieren van Ethiopië zullen ze niet in de eerste plaats Jeruzalem, maar God vurig aanbidden, en Hem een offer brengen.

10 “Van(af) de (over)kant van (of voor) de rivieren (of de (water)stromen) van Ethiopië (of Kus) zullen smekelingen (of vurige aanbidders) van de dochter (Jeruzalem), mijn verstrooiden, een (graan)offer (of een geschenk)⁴⁰ van (= voor) Mij brengen (vgl. Ps.68:30,32).”

De Israëlieten zullen de Here een offer brengen. Omdat er sprake is van smeken of vurig bidden tot de Here, zal het hier wel over een reukoffer gaan.⁴¹ Bij reukoffers wordt wierook ver-

⁴⁰ Het Hebreeuwse woord kan zowel *offer* als *geschenk* betekenen. Omdat het hier ook over bidden gaat, ligt het meer voor de hand om aan een reukoffer dan aan een geschenk te denken.

⁴¹ Het kan niet over een bloedig offer gaan, dat heen wees naar het offer van de Here Jezus. Toen Christus voor onze zonden stierf aan het kruis, scheurde het voorhangsel in de tempel van boven naar beneden (Mat.27:51,

brand. Zoals de rook van dat offer omhoog stijgt, zo stijgen de gebeden van de gelovigen op voor de troon van God (Ps.141:2, Luk.1:10, Op.5:8, 8:3,4, 11:1).

11 “In (= Op) die dag zal jij (= Jeruzalem) ⁴² je niet hoeven schamen vanuit (= voor) al je daden waarmee je in (= tegen) Mij in opstand bent gekomen, want dan zal Ik vanuit jouw midden verwijderen (hen) d(i)e uitgelaten zijn van (= over) jouw trots, en jij zal niet verdergaan om altijd (of voortdurend) hoogmoedig te zijn met (= over) mijn heilige berg.”

De heilige berg is de Zionsberg, waar God in de tempel woonde, en in de toekomst opnieuw zal wonen.⁴³ Die mooie tempel was de trots van veel Joden. Het gaat echter niet in de eerste plaats om het heilige gebouw, maar om de Here, die daarin woonde. Hij werd helaas door het overgrote deel van het Joodse volk niet trouw gediend. Dat overgrote deel vond culturele uiterlijkheden zoals het prachtige bouwwerk van de tempel veel belangrijker.

12 “Ik zal in je midden laten overblijven een nederig (of arm/ellendig) en gering (of armelijk/zwak) volk. Ze zullen een toevlucht zoeken in (of Ze zullen vertrouwen op) de naam (van) Jahweh.”

Nadat de Here de trotse en hoogmoedige mensen uit de Israëlieten heeft verwijderd, zullen er maar weinig nederige mensen overblijven. Die nederigheid en bescheidenheid van hen is vaak het wonder van de bekering waardoor God mensen helemaal verandert, want hoogmoed en onbescheidenheid zijn wezenlijke karaktertrekken van veel Israëlieten.

De naam *Jahweh* betekent *Ik zal zijn, die Ik ben*, of *Ik ben, die Ik ben*. Zo heet de trouwe Verbondsgod. Met die naam maakte de Here zich aan Mozes bekend (Ex.3:14).⁴⁴ Die naam wordt niet zomaar gebruikt. Als dat gebeurt, dan heeft dat een bepaalde betekenis. Het wil zeggen: “Geloof het nu maar, want Ik, de Verbondsgod, Ik ben, die Ik ben, heeft het gezegd.” Hij is door en door betrouwbaar.

13 Het overblijfsel van Israël zal geen onrecht doen. Ze zullen geen leugen uitspreken (= niet liegen), en in hun mond zal geen bedrieglijke taal (of tong) gevonden worden. Nee, (of want/(om)dat) zij zullen weiden. Zij zullen (gaan) liggen, en er zal niemand zijn, die (hen) bang maakt (of laat sidderen/beven).

Als Gods schapen zullen de Israëlieten veilig weiden. De Here zal als de goede Herder midden tussen zijn volk wonen (v.15, Joh.10:11-15).

14 Jubel, dochter Zion! Juicht, Israël! Wees blij en uitgelaten met (of in) heel het hart, dochter Jeruzalem!

Met *dochter Zion*, *Israël* en *dochter Jeruzalem* wordt 3x hetzelfde bedoeld. Zion ofwel de hoofdstad Jeruzalem vertegenwoordigt hier heel Gods volk.⁴⁵

Mark.15:38, Luk.23:45). De bloedige offerdiensten in de tempel, die heen wezen naar het grote offer van Jezus Christus, waren niet meer nodig, want door het lijden en sterven van Gods Zoon is het grote offer al gebracht (Hebr.7:27, 9:11-28, 10:1-18).

⁴² Hier wordt in het Hebreeuws de vrouwelijke vorm gebruikt. Op grond van het tekstverband weten we dan, dat het over de stad Jeruzalem gaat (vgl. v.14), want steden zijn in het Hebreeuws ook vrouwelijk.

⁴³ Oorspronkelijk was Zion een burcht in de stad Jeruzalem. Koning David (1012 – 972) heeft deze burcht op de Jebusieten veroverd. Deze burcht lag aan de zuidkant van de heuvel of berg in het oosten van Jeruzalem. Later werd de hele heuvel Zion genoemd (Ps.2:6, 74:2, 78:68). Vervolgens werd met Zion ook de hele stad Jeruzalem aangeduid (Ps.51:20, 135:21, 147:12).

⁴⁴ De Statenvertalers vertaalden deze naam van God met *de HEERE*.

⁴⁵ Hier is sprake van een 3-voudig parallelisme. Bij een parallelisme staan twee of meer (bij)zinnen bij elkaar. Die zinnen zeggen met andere woorden min of meer hetzelfde, waardoor ze elkaar aanvullen en ophelderen. Dit kwam in de Hebreeuwse literatuur veel voor.

15 Jahweh heeft jouw vonnissen verwijderd (of weggenomen), Hij heeft jouw vijanden ⁴⁶ uit de weg geruimd. De Koning van Israël, Jahweh, is in jouw midden. Je zult geen kwaad meer vrezen.

Omdat het bekeerde volk niet meer hardnekkig ongehoorzaam zal zijn, zullen de vijanden de Israëlieten niet meer kunnen overwinnen. De Here heeft die vijanden uit het heilige land verwijderd. Buiten de landsgrenzen zijn ze er nog wel, maar het kwaad dat ze vroeger konden aanrichten, zal Israël niet meer bang maken, want dan zal God zijn volk verlossen. Hij is de Koning van Israël (Num.23:21^b, Deut.33:5, 1Sam.8:7, 12:12^b, enz.); de almachtige Koning van heel de schepping (Deut.33:2-5, Ps.47:8,9, 74:12-17, 93, 95:3-5, 96:9^b,10, enz.).

16 In (= Op) die dag zal tegen Jeruzalem gezegd worden: “Vrees niet (of Wees niet bangstigd), Zion. Je handen moeten (of zullen) niet verslappen (van angst).”

Slappe handen is een teken van moedeloosheid, angst en/of wanhoop (2Kron.15:7, Jes.13:7, Jer.6:24, Ezech.7:17).

17 Jouw God Jahweh is in jouw midden, de Machtige (of de Held) (of Jahweh is jouw God. De Machtige (of De Held) is in jouw midden). Hij zal je redden. Hij zal met blijheid ingenomen over (= met) jou zijn (of met blijheid zich over jou vermaken). Hij zal tot zwijgen brengen (of stil zijn) in zijn liefde. Hij zal over jou juichen met gejubel.

God zal het lawaai van de zelfingenomen mensen in het heilige land laten verstommen. Alleen de nederige mensen, die Jahweh dienen, zullen overblijven (v.12).

18 “De bedroefde(mense)n van(uit) (of vanwege/om) een bestemde (of aangewezen) tijd (of plaats) zal Ik verzamelen.⁴⁷ Van(uit) (of Vanwege/Om) (= Voor) jou (= Jeruzalem (vrouwelijk)) zijn zij een last (of een bijdrage/geschenk) geweest; voor (of ten gunste van/op/over) haar (= Jeruzalem) een smaad.”

De bedroefde mensen waren en zijn het *nederige en geringe volk* (v.12). Zij zouden en zullen leven in een tijd van ballingschap en verstrooiing. Deze tijd is een door de Here *bestemde tijd*, die meerdere profeten hebben aangekondigd en voorspeld. Verreweg de meeste inwoners van Jeruzalem (en het heilige land) ervoeren de bedroefde mensen, die God wilden dienen, als een last, maar ze waren eigenlijk (evenals de profeet Zefanja) een geschenk. Zij waarschuwden de mensen die niet naar Jahweh wilden luisteren. Hun loon was echter smaad en hoon.

19 “Kijk, Ik zal in die (komende) tijd handelen (of doen) (= optreden) met (= tegen) al jouw (= Jeruzalems (vrouwelijk)) onderdrukkers. Ik zal de manke (vrouwelijk) (= Ik zal zij die mank is,) redden, en de verdrevene (vrouwelijk) (= en zij die verdreven is,) zal Ik bijeenbrengen (vgl. Mi.4:6).⁴⁸ Ik zal hen maken tot lof en tot een naam (= en tot eer) in heel het land (of heel de aarde) van hun beschaming (= waar zij beschaamd waren).”

Met *je onderdrukkers* worden hier vooral de rijke en/of machtige Israëlieten bedoeld, die hun volksgenoten uitbuiten en afpersten.

⁴⁶ De (Masoretische) Hebreeuwse tekst heeft hier *jouw* (vrouwelijk) *vijand*. Op grond van de Griekse handschriften(, de Vulgaat) en de enige Dode Zeerol met dit gedeelte van het bijbelboek Zefanja is voor *jouw vijanden* gekozen. Jeruzalem, als vertegenwoordigster van heel Israël, had en heeft ook meer dan één vijand.

⁴⁷ In de (Masoretische) Hebreeuwse tekst staat hier *heb Ik verzameld*. Op grond van de Griekse handschriften(, de Vulgaat) en het tekstverband is voor *zal Ik verzamelen* gekozen. In dit gedeelte (v.10-20) gaat het over een periode in de toekomst.

In de enige Dode Zeerol met dit gedeelte van het bijbelboek Zefanja is een deel van het (werk)woord *verzamelen* verloren gegaan, waardoor het in die rol niet duidelijk is, in welke tijd het staat.

⁴⁸ Zefanja haalde hier bijna letterlijk een tekst van de profeet Micha aan. Daarin profeteerde Micha, dat God na zijn eeuwenlange straf voor Israël *zijn manke en verdreven* schapen (vrouwelijk) (= de Israëlieten) weer bij zal elkaar brengen. (Zie Turennot T. van, Micha, Wie is aan Jahweh gelijk?, Grijpskerk, 2020.)

20 “In die tijd zal Ik jullie laten komen, en (= namelijk) in de tijd dat Ik jullie bijeen zal brengen. Ja, Ik zal jullie geven tot een naam (= tot eer) en tot lof onder (of in) alle (heiden)-volken van de aarde, wanneer Ik voor jullie ogen een ommekeer breng in jullie gevangenschap (of wanneer Ik jullie gevangenen voor jullie ogen laat terugkeren)”, heeft Jahweh gezegd.

Deze profetieën zijn nog niet helemaal vervuld. Nadat eerst een rest van Juda was teruggekeerd onder leiding van de hogepriester Jozua en de landvoogd Zerubbabel, zal na veel eeuwen het hele volk Israël naar het heilige land terugkeren.⁴⁹ Er zullen nog veel meer Joden en Israëlieten daarheen trekken. Uit de verre landen waarheen de Here hen had verstrooid, zal Hij hen verlossen (Jer.23:6-8, 30:10, Zach.10:6-12). God zal Israël en Juda weer terugbrengen naar het grondgebied dat Hij aan hun voorvaders heeft gegeven (Jes.11:11-16, Jer.16:15-18, 30:3, Ezech.36:24, 37:1-14, Hos.1:10-12, 2:15-22, Am.9:14,15). Het dode Israël zal weer herrijzen. Jozef, Israël en Juda zullen worden herenigd (Jes.11:13, Ezech.37:16,20,22). We kunnen vandaag al zien, dat het onderscheid tussen de 12 stammen in de huidige staat Israël is verdwenen, en van een Tienstammenrijk en een Tweestammenrijk is al helemaal geen sprake meer. Die verdeeldheid is voorbij.

Na de Tweede Wereldoorlog werd in 1948 de staat Israël gesticht. Steeds meer Joden trekken naar die nieuwe staat. Er zullen nog veel meer mensen daarheen trekken. Toch heeft het overgrote deel van de Joden zich nog steeds niet bekeerd.

Als de heidenen echter de Here massaal verwerpen, zal Hij zich over weer Israël ontfemen (Rom.11:25-32). Als in de toekomst de volheid (= het overgrote deel) van de heidenen het koninkrijk van God is binnengegaan (Rom.11:25), zal de Almachtige in zijn uitverkiesende genade de keiharde stenen harten van de Joden wegnemen, en aan hen een hart van vlees geven (Deut.30:6, Jer.32:39, Ezech.11:19, 36:26). Jahweh zal hun ogen openen voor het nieuwe verbond, dat Hij met hen sluit (Rom.11:27, Jer.31:31-34, 32:40-41, vgl. Hebr.8:8-12). In de toekomst zullen de Israëlieten zich nog bekeren, en Christenen worden (Ezech.36:26,27 Hos.3:5, 14:5, Zach.12:10-14, 13:8,9).

⁴⁹ Sommige profeten zien dwars door de eerste terugkeer heen al de laatste terugkeer. Voor hen is dat bijna hetzelfde. Net als 2 bergen, die dicht bij elkaar schijnen te liggen. In werkelijkheid is de afstand tussen die 2 bergen enorm groot. Daardoor lijken de profetieën over de eerste terugkeer en de laatste terugkeer op elkaar. Soms zagen de profeten zelf nauwelijks het verschil.

4. GODS GEOPENBAARDE PLAN MET ZIJN VOLK.

1. Wat er is vervuld.

Zefanja profeteerde tijdens de regering van de vrome koning Josia (640 – 609) (Zef.1:1). Hij begon in elk geval na 640 voor Christus met zijn werk, en ging tot ongeveer 630 daar mee door.

De Here zou alles wat maar aan Baäl (= Heer, echtgenoot) zou kunnen herinneren uitroeien (Zef.1:4-6). Voor een deel gebeurde dat al in de jaren 629 en 623 voor Christus door de maatregelen van koning Josia (2Kron.34:3-5). Deze Judese koning heeft ook alle altaren in de steden van het Tienstammenrijk neergehaald (2Kon.23:15,16,19,20, 2Kron.34:6,7,33).

God zou het Tweestammenrijk straffen om zijn afgoderij. Vooral de vorsten en hoge ambtenaren zouden worden berecht (Zef.1:8-18, 2Kon.24:14-16). De Babylonische koning Nebukadnezar II (604 – 562) veroverde in 586 voor Christus alle Judese steden. Het overgrote deel van de Joden werd naar Babel gedeporteerd (2Kon.25:1-11, 2Kron.36:17-20). Alleen de armere mensen van het Joodse volk mochten in Kanaän blijven wonen (2Kon.25:12). Van de eredienst aan de Baäls bleef niets meer over.

De Babylonische koning liet alle zonen van Zedekia (597 – 586) en de Joodse adel voor de ogen van hun vazalkoning vermoorden. Daarna liet hij Zedekia aan beide ogen blind maken. Als gevangene werd hij naar Babel weggevoerd. Hij stierf in de gevangenis (2Kon.25:1-7, Jer.39:1-7, 52:6-9).

De Filistijnen zouden door God worden berecht, en de Joden van het Tweestammenrijk zouden uit de ballingschap terugkeren, en ook het land van de Filistijnen krijgen (Zef.2:4-7). Toen de Babylonische koning Nebukadnezar II (604 – 562) in 604 Asdod, Askelon, Gaza en Ekron veroverde, bleef er van deze Filistijnse plaatsen niet veel over. Ekron werd slechts gedeeltelijk weer bewoond. In de van oorsprong Filistijnse steden kwam een gemengde bevolking te wonen.

De Perzische koning Kores II (559/538 – 529) veroverde het Babylonische rijk. Hij gaf in 537 aan alle Israëlieten toestemming om weer terug te keren naar hun land (2Kron.36:22,23).

Na de heerschappij van de Perzen veroverde de Griekse koning Alexander III (336/332 – 323) het heilige land. Bij een aanval op de Filistijnen gaven op de stad Gaza na alle steden zich vrijwillig aan hem over. Gaza werd bestormd en ingenomen. De soldaten van Alexander de Grote vermoordden daar alle mannen, en ze verkochten de vrouwen en kinderen als slaven.

In 147 voor Christus werd de stad Asdod door Jonatan de Makkabeeër (161 – 142) in brand gestoken.⁵⁰ De half Filistijnse bevolking sneuvelde, of kwam om door het vuur. Askelon gaf zich vrijwillig over (1Mak.10:83-87, 11:4). Van de Syrische koning kreeg Jonatan de stad Ekron (1Mak.10:88,89). Daarna veroverde hij Gaza (1Mak.11:61,62). Ondanks enkele opstanden duurde die Joodse overheersing tot de Romeinse tijd. Het overblijfsel van de gedeeltelijk Filistijnse bevolking is geleidelijk in Israël en andere volken opgegaan (Zach.9:7^b).

⁵⁰ De Makkabeeën waren Joden die in opstand waren gekomen tegen hun Syrische overheersers. Na veel veldslagen konden ze in 142 voor Christus weer een zelfstandige Joodse staat stichten. Deze zelfstandigheid duurde tot 63 voor Christus.

De Here zou de Moabieten en de Ammonieten vernietigen (Zef.2:8-11). Ook dat is in vervulling gegaan. De Joodse geschiedschrijver Flavius Josefus (37 – ±100) vermeldt, dat koning Nebukadnezar II (604 – 562) in 581 voor Christus tijdens een veldtocht tegen Syrië en Egypte ook de Ammonieten en de Moabieten onderwierp.⁵¹ Wel zouden later gevangengenomen Ammonieten en Moabieten door de Perzische koning Kores II (559 – 529) worden vrijgelaten (vgl. Jer.48:47, 49:6),⁵² maar als volk zouden ze allebei ophouden te bestaan. Ze zijn door de Arabische Nabateëen veroverd, en in dat volk opgegaan.⁵³

Het land Egypte zou door vijandelijke legers worden verslagen (Zef.2:12). In 581 voerde Nebukadnezar II oorlog met farao Hofra (588 – 568). De geschiedschrijver Flavius Josefus vermeldt, dat de Babylonische koning Egypte heeft veroverd.⁵⁴

In 569 voor Christus brak er in Egypte een burgeroorlog uit. Farao Hofra werd door het volk vermoord. Kort na die tijd viel de koning van Babylonië het verzwakte Egypte opnieuw binnen. In een Babylonische inscriptie staat, dat deze verovering plaatsvond in het 37^e regeringsjaar van Nebukadnezar II.⁵⁵ Dit is in 568 voor Christus. Veel mensen zijn blijkbaar gesneuveld.

Het Assyrische rijk zou worden vernietigd, en de hoofdstad Ninevé zou worden verwoest (Zef.2:13-15). Ook deze profetie is inmiddels in vervulling gegaan. Nadat de Assyrische koning Assurbanipal (669 – 627) had geregeerd, ging het snel bergafwaarts. Door de toenemende macht van het Babylonische rijk van Nabopolassar (625 – 605) en Medische rijk van Cyaxares I (625 – 585), en de komst van de Scythen werd Ninevé ernstig bedreigd. In 614 werd de belangrijke stad Assur door de vijandelijke legers veroverd. Na een beleg van enkele weken werd de hoofdstad Ninevé in 612 voor Christus ingenomen. Een klein Assyrisch rijk kon met hulp van Egypte nog 3 jaren lijdzaam voortbestaan. In 609 echter werd de nieuwe hoofdstad Haran door de Babylonische legers ingenomen. Dat betekende vrijwel het einde van het Assyrische rijk.

Ninevé is nog steeds een puinhoop. Deze stad is nooit meer herbouwd. Het is een ruïnestad in het huidige Irak bij de plaats Mosoel.

2. Wat er nog zal gebeuren.

De profeet Zefanja heeft ook voorspeld, dat de Joden weer in het beloofde land zullen wonen, en zich zullen bekeren. Deze profetie is nog niet vervuld.

Nadat eerst een rest van Juda was teruggekeerd onder leiding van de hogepriester Jozua en de landvoogd Zerubbabel, zal na veel eeuwen het hele volk Israël terugkeren naar het heilige land.⁵⁶ Er zullen nog veel meer Joden en Israëlieten daarheen trekken. Uit de verre landen

⁵¹ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7

⁵² De profeet Jeremia zei, dat de Here een keer (ten goede) zou brengen in het lot van de Moabieten en de Ammonieten. Opvallend is, dat juist deze verzen over de Moabieten en de Ammonieten in de Septuagint (ten onrechte) ontbreken. Trouwens, de volgorde van de hoofdstukken van de profeet Jeremia is in de Septuagint anders dan in de (Masoretische) Hebreeuwse tekst. De profetieën over de Moabieten en de Ammonieten staan daar in de hoofdstukken 30 en 31.

⁵³ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 13, hoofdstuk 14:2.

⁵⁴ Flavius J., Joodse Oudheden, deel 10, hoofdstuk 9:7.

⁵⁵ Elgood, P.G., Later Dynasties of Egypt, Oxford, 1951, pag. 106.

⁵⁶ Sommige profeten zien dwars door de eerste terugkeer heen al de laatste terugkeer. Voor hen is dat bijna hetzelfde. Net als 2 bergen, die dicht bij elkaar schijnen te liggen. In werkelijkheid is de afstand tussen die 2 bergen enorm groot. Daardoor lijken de profetieën over de eerste terugkeer en de laatste terugkeer op elkaar. Soms zagen de profeten zelf nauwelijks het verschil.

waarheen God hen had verstrooid, zal Hij hen verlossen (Jer.23:6-8, 30:10, Zach.10:6-12). De Here zal Israël en Juda weer terugbrengen naar het land dat Hij aan hun voorvaders heeft gegeven (Jes.11:11-16, Jer.16:15-18, 30:3, Ezech.36:24, 37:1-14, Hos.1:10-12, 2:15-22, Am.9:14,15, Zef.3:10-20). Het dode Israël zal weer herrijzen. Jozef, Israël en Juda zullen worden herenigd (Jes.11:13, Ezech.37:16-20,22). We kunnen vandaag al zien, dat het onderscheid tussen de 12 stammen in de huidige staat Israël is verdwenen, en van een Tienstammenrijk en een Tweestammenrijk is al helemaal geen sprake meer. Die verdeeldheid is voorbij.

Als de heidenen de Here massaal verwerpen, zal Hij zich over zijn volk Israël weer ontfermen (Rom.11:25-32). Als in de toekomst de volheid (= het overgrote deel) van de heidenen het koninkrijk van God is binnengegaan (Rom.11:25), zal de Here in zijn uitverkiezende genade de keiharde stenen harten van de Joden en Israëlieten wegnemen, en hun een hart van vlees geven (Deut.30:6, Jer.32:39, Ezech.11:19, 36:26). God zal hun ogen openen voor het nieuwe verbond, dat Hij met hen sluit (Rom.11:27, Jer.31:31-34, 32:40-41, vgl. Hebr.8:8-12). In de toekomst zullen de Joden en de Israëlieten zich nog bekeren, en Christenen worden (Ezech.36:26,27 Hos.3:5, 14:5, Zach.12:10-14, 13:8,9).

Ten slotte zullen alle afgoden worden vernietigd, en iedereen zal (moeten) buigen voor de almachtige God (Ps.22:30, Jes.45:23, Zef.2:11, Rom.14:11, Op.11:13). Alle vijanden van het volk van de Here zullen worden uitgeroeid. De mensen die niet naar God willen luisteren, en dus niet bij zijn volk willen horen, zullen zijn wraak ondergaan. De Here zal ze zelf berechten (Zef.3:8, Op.20:12-15). Op de jongste dag zal God heel de aarde en de oude schepping vernietigen (Zef.1:1-3, Mat.24:35, Luk.21:33, 2Pet.3:10,12, Op.20:11). Alle overgebleven volken zullen Hem eenparig dienen (Zef.3:9).

Daarmee zullen alle profetieën van Zefanja in vervulling zijn gegaan.

3. Tijdbalk.

De oudere jaartallen zijn slechts benaderingen.

Voor Christus

5155	Schepping.
2895	Zondvloed.
1953	Geboorte van Abram.
1663	Intocht van het volk van de Hebreëen in Egypte.
1448	Uittocht uit Egypte na de 10 ^e plaag.
1448 – 1408	Tocht van de Hebreëen naar Kanaän.
1408 – 1383	Jozua in Kanaän.
1383 – 1033	De tijd van de richters onder het volk Israël.
1033 – 1012	Regering van koning Saul
1012 – 972	Regering van koning David.
972 – 932	Regering van koning Salomo.
969	De tempelbouw onder koning Salomo.
932 – 722	De Koningentijd van Israël, de 10 stammen uit het noorden.
932 – 586	De Koningentijd van Juda, de 2 stammen in het zuiden.
722	Val van Samaria, wegvoering van der rest van het Tienstammenrijk door Sargon II.
727 – 697	Regering van koning Hizkia.
640 – 609	Regering van koning Josia.
629	Eerste reformatie onder leiding van koning Josia.
623	Tweede reformatie onder leiding van koning Josia.
605	Eerste wegvoering. Daniël en zijn vrienden worden meegevoerd naar Babel.
605 – 171	Juda onder heerschappij van andere volken. (7 x 62 = 434 jaren)
604 – 562	Regering van koning Nebukadnezar II.
597	Tweede wegvoering. Nebukadnezar II maakt Zedekia koning in Jeruzalem.
586	Derde wegvoering, verwoesting van Jeruzalem. Gedalja wordt landvoogd.
586 – 537	De Joodse ballingschap in Babel. (7 x 7 = 49 jaren)
581	Vierde wegvoering door Nebuzaradan (Jer.52:30). Inval in Egypte.
559 – 529	Kores II is koning over het (grote) rijk van Perzen en Meden.
538 – 332	Israël onder de macht van de Perzen en Meden.
537	De terugkeer van de Joden uit de ballingschap.
515	De tempel is herbouwd.
142 – 63	In feite is Juda onder leiding van de Makkabeeën onafhankelijk.
37 – 4	Regering van koning Herodes de Grote in Israël.
4	Geboorte van Jezus Christus.

Na Christus

±29	Hemelvaart van Jezus Christus.
-----	--------------------------------

5. HET DOEL VAN HET BIJBELBOEK ZEFANJA.

We hebben een blik in de toekomst van het verleden mogen werpen. Die toekomst is voor ons grotendeels verleden tijd. Afschuwelijke taferelen van strijd en moeite zijn we tegengekomen. We hebben ook gezien hoe een deel van alle profetieën van het betrouwbare boek in vervulling is gegaan. Hieruit blijkt hoe betrouwbaar Gods woorden en profetieën zijn. Door de bestudering van de profetieën die in vervulling zijn gegaan, kunnen we de onvervulde profetieën beter leren begrijpen.⁵⁷ Dat alles kan ons nog veel meer geloofsvertrouwen geven in Gods woord en werk. Vooral voor de profetieën die nog niet in vervulling zijn gegaan.

Ook hier geldt het woord uit de Bijbel: “*Want een ieder die heeft, aan hem zal gegeven worden, en hij zal overvloed hebben; maar van wie niet heeft, ook wat hij heeft, zal van hem afgenomen worden*” (Mat.25:29). Wie studeert in de Bijbel, en er naar handelt, zal groeien, en God steeds beter leren kennen. Wie echter oppervlakkig is, en voor God geen tijd en moeite overheeft, bij hem of haar stagneert de groei. De Bijbel wordt dan steeds meer een gesloten boek, en de hemel wordt van koper. Zo sprak Jezus in gelijkenissen om het geheim van zijn koninkrijk bekend te maken aan de gelovigen, die er echt interesse in hadden en hebben. Mensen die er wat voor over hebben. Het is echter niet bedoeld voor de oppervlakkige meelopers (Mat.13:10-17,34,35).

Ook nu moeten we als gelovigen niet stil blijven staan, maar doorgaan en doorgroeien. Laten we maar hard aan het werk gaan, en veel bidden. Bidden om de vervulling van Gods beloften. De profeet Daniël bad op grond van profetieën om de terugkeer van Gods volk uit de ballingschap (Jer.25:11^b,12 en 29:10, Dan.9:1:20). De Here verhoorde zijn gebed, en het volk is teruggekeerd.

Door het gebed en bekering wijzigt God soms zijn plannen (Am.7:1-9). Zo mocht Abraham bidden voor de slechte stad Sodom (Gen.18:16-33). Door het gelovige gebed van koning Hizkia (727 – 697) kwam de profetie dat hij spoedig zou sterven, niet uit. Zijn leven werd met 15 jaren verlengd (Jes.38:1-8). Toen de stad Ninevé zich bekeerde, kwam ook de profetie van Jona niet uit. God spaarde de stad (Jona 3:10). Het gebed van de gelovige doet dus erg veel. Het is een geducht wapen, dat we niet moeten onderschatten of verwaarlozen.

We moeten bidden om de bekering van het volk Israël. We moeten eveneens bidden om komst van Jezus Christus. Ook moeten we waken. De tekenen van de tijd moeten we in de gaten houden. Het werk moet doorgaan. Biddend en werkend mogen we meestrijden naar de overwinning. We mogen deel hebben aan de overwinning. Met het kompas van Gods Woord moeten we aan de slag. Het doel van dit boek is om ons voor die strijd te activeren! We zijn niet de onwetende schare, maar medestrijders van God. Onze Generaal heeft ons duidelijk zijn strijdplannen uiteengezet. We strijden mee met Hem, die ook verlost. We zullen overwinnaars zijn, samen met onze Here Jezus Christus.

Laten de Christenen van vandaag en morgen elkaar bemoedigen en aansporen in ware liefde. We moeten de handen ineenslaan, want we hebben elkaar zo ontzettend hard nodig. Ons staat een zeer zware strijd te wachten. De Here heeft ons echter beloofd, dat de Kerk op aarde nooit zal worden uitgeroeid. Als de satan Gods kinderen steeds meer kwelt, slaat de Here steeds

⁵⁷ Vooral het bijbelboek Daniël, waarbij alle profetieën in vervulling zijn gegaan, is een heel goed oefenboek voor leren begrijpen van profetieën.

harder terug, totdat de grote tegenstander deze wedloop zal verliezen. De strijd is wel zwaar, maar God zal ons beschermen en kracht geven. In de zware strijd staat Hij aan onze kant. Hij heeft voor ons als medeoverwinnaars een troostrijke toekomst weggelegd, die eeuwig zeker is.

Literatuur.

- Abegg M. Jr., *The Dead Sea scrolls Bible*, San Francisco, 1999.
- Alexander D. en P. e.a., *Handboek bij de Bijbel*, Den Haag, 1976.
- Bimson J.J., *Encyclopedie van Bijbelse plaatsen*, Kampen, 2007.
- Brenton L.C.L., *The Septuagint with Apocrypha: Greek and English*, 9^e druk, Londen, 2001.
- Dächsel K.A., *Bijbel of de geheele Heilige Schrift, deel 4, Jesaja - Maleachi*, 2^e druk, Utrecht, 1892.
- Dronkert K., *Gids voor het Oude Testament*, Kampen, 1964.
- Eban A., *Mijn volk, de geschiedenis der Joden*, Amsterdam/Antwerpen, 1976.
- Elgood, P.G., *Later Dynasties of Egypt*, Oxford, 1951.
- Flavius J., *De Oude Geschiedenis van de Joden*, vertaling Meijer F.J.A.M. en Wes M.A., 4^e druk, Amsterdam, 2005.
- Grosheide F.W. e.a., *Christelijke Encyclopedie*, Kampen, 1959.
- Herodotus, *Historiën*, vertaling Damsté O., 5^e druk, Bussum, 1978.
- Holland M., *Wuppertaler Studienbibel, Die Propheten Nahum, Habakuk und Zephanja*, Wuppertal, 1986.
- Keil C.F., *Commentary on the Old Testament, deel 10, The minor prophets*, 2^e druk, Massachusetts, 2006.
- Pusey E.B., *Barnes' Notes, The minor prophets*, 2^e druk, Grand Rapids, 2005.
- Paul M.J. e.a., *SBOT, deel 12, Bijbelcommentaar Hosea - Maleachi*, Doorn, 2015.
- Ridderbos J., *Korte Verklaring, De kleine profeten, deel 2, Obadja - Zefanja*, 5^e druk, Kampen, z.j.
- Snoek I., *Heilige Geschiedenis*, 13^e druk, Den Haag, z.j.
- Woude A.S. van der e.a., *Bijbels Handboek, deel 1, 2^a en 2^b*, Kampen, 1981/1982/1983.

INDEX

	A			
Abram		6, 24, 39, 40	Herodotus	8, 22, 42
Achaz		12, 17, 19	Hizkia	7, 12, 14, 17, 19, 39, 40
Alexander de Grote		23, 36	Hofra	27, 37
Ammonieten	5, 21, 22, 24, 26, 37		Hosea	12, 13
Amon		7, 14		I
Antiochus IV		11	Immanuël	12, 17, 19
Artaxerxes III		17	Israëlieten	3, 6, 7, 17, 22, 24, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38
Assurbanipal		27, 37		J
Assyrië	7, 12, 13, 21, 27		Jahweh heeft bewaard	1, 2, 7, 14
Assyriërs		5	Jakob	6, 24
Assyrische rijk		5, 27, 37	Jeremia	3, 8, 12, 17, 26, 37, 45
	B		Jeruzalem	3, 4, 5, 6, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 29, 30, 32, 33, 34, 39
Babel	6, 13, 17, 18, 20, 36, 39		Jesaja	3, 9, 12, 17, 19, 42, 45
Babylonische rijk		5, 27, 36, 37	Jezus	5, 6, 8, 9, 12, 14, 17, 19, 27, 33, 39, 40
betrouwbaarheid van het boek		4, 8	Jezus Sirach	9
	C		Jonatan de Makkabeeër	23, 36
Cham		27	Joodse cultuur	11, 12
Cyaxares I		27, 37	Josafat	24
	D		Josia	5, 7, 8, 13, 14, 16, 22, 36, 39
Daniël		3, 11, 39, 40, 45	Jotam	24
David		6, 23, 24, 30, 33, 39	Jozua	6
Dode Zeerollen		8, 9, 12, 34	Jozua de priester	35, 37
	E		Judas de Makkabeeër	26
Egypte	6, 8, 11, 17, 22, 26, 27, 37, 39			K
Ethiopië		27, 32	Kanaän	6, 21, 23, 24, 36, 39
Ezau		24	Knecht van de Here	14
Ezechiël		3, 17, 30, 45	Koningentijd	6, 39
	F		Kores II	3, 17, 26, 36, 37, 39
Filistijnen	5, 8, 18, 21, 22, 23, 36			M
Flavius Josefus		19, 26, 27, 37	Maleachi	12, 13
	G		Micha	13, 34, 45
God de Vader		14	Moabieten	5, 24, 26, 37
	H		motief	12, 17, 19
Hazael		22	Mozes	6, 7, 9, 14, 30, 33
Hebreeuws		8, 10, 11		N
			Nabateeën	26, 37
			Nabopolassar	27, 37

Nebukadnezar II 7, 14, 17, 20, 23, 26, 27,
36, 37, 39

Ninevé 5, 13, 21, 27, 28, 37, 40

Noach 6

P

Pekach 12, 17, 19

Perzië 12, 13

Plato 11

profetie 8, 9, 12, 16, 17, 19, 22, 27, 32, 35,
37, 40

Ptolemeüs II 8

R

reukoffer 32

Richterentijd 6

Romeinen 26

S

Salomo 6, 9, 23, 30, 39

Samuel 9

Saul 6, 23, 24, 39

schrijver van het boek 4, 7, 10

Scythen 8, 22, 27, 37

Septuagint 8, 26, 37, 42

structuur van het boek 4, 12

Syrië 22, 26, 37

T

tempel 3, 6, 7, 8, 13, 22, 30, 32, 33, 39

Tienstammenrijk 7, 12, 24, 35, 36, 38, 39

Tijdbalk 4, 39

Tweestammenrijk 5, 7, 13, 14, 16, 17, 18,
20, 22, 23, 24, 35, 36, 38

U

Uzzia 22, 24

V

verklaringsmethode 4, 9

voorgeschiedenis 4, 6

X

Xerxes I 17

Z

Zacharia

de profeet 13

het bijbelboek 45

zoon van Jojada 9

Zedekia 18, 36, 39

Zefanja 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 16,
22, 27, 34, 36, 37, 38, 42

Zerubbabel 23, 35, 37

Zion 32, 33, 34

Andere werken die de heer T. van Turennot heeft geschreven zijn:

Psalmen, profetische liederen,
Jesaja, Jahweh redt,
Jeremia, Jahweh sticht,
Klaagliederen van Jeremia,
Ezechiël, God maakt sterk,
Daniël, God is rechter,
Hosea, redder,
Joël, Jahweh is God,
Amos, lastdrager,
Obadja, dienaar van Jahweh,
Jona, duif,
Micha, wie is aan Jahweh gelijk,
Nahum, trooster,
Habakuk, de omhelsde,
Haggai, feest van Jahweh,
Zacharia, Jahweh gedenkt,
Maleachi, boodschapper van Jahweh,
De Openbaring mag niet verborgen blijven.

Ze zijn te vinden op de website via:

www.bijbelstudies.eu,
www.vturennout.nl.